

FIVB™

FÉDÉRATION INTERNATIONALE
DE VOLLEYBALL

Voleybol Oyun Kuralları

2020 - 2024

35. FIVB Kongresince Onaylanmış

İÇİNDEKİLER

Oyunun Özellikleri	7
Kuralların Felsefesi ve Hakemlik	8
BÖLÜM 1: TESİSLER VE DONANIM	11
1 OYUN SAHASI	11
1.1 ÖLÇÜLER	11
1.2 OYUN SAHASININ YÜZEYİ	11
1.3 OYUN ALANININ ÜZERİNDEKİ ÇİZGİLER	12
1.4 BÖLGELER VE SAHALAR	12
1.5 ISI	13
1.6 AYDINLATMA	13
2 FİLE VE DİREKLER	13
2.1 FİLENİN YÜKSEKLİĞİ	14
2.2 FİLENİN YAPISI	14
2.3 YAN BANTLAR	14
2.4 ANTENLER	14
2.5 DİREKLER	15
2.6 İLAVE MALZEMELER	15
3 TOPLAR	15
3.1 STANDARTLAR	15
3.2 TOPLARIN BENZERLİĞİ	15
3.3 BEŞ TOP SİSTEMİ	16
BÖLÜM 2: KATILANLAR	16
4 TAKIMLAR	16
4.1 TAKIMLARIN OLUŞUMU	16
4.2 TAKIMIN YERLEŞİMİ	17
4.3 MALZEMELER	17
4.4 MALZEMENİN DEĞİŞTİRİLMESİ	18
4.5 YASAKLANMIŞ EŞYALAR	18
5 TAKIM LİDERLERİ	18
5.1 KAPTAN	19
5.2 KOÇ	20
5.3 YARDIMCI KOÇ	20
BÖLÜM 3: OYUN DÜZENİ	21
6 BİR SAYI ALMAK, BİR SET VE MAÇ KAZANMAK	21

6.1	BİR SAYI ALMAK.....	21
6.2	BİR SETİ KAZANMAK.....	22
6.3	MAÇI KAZANMAK.....	22
6.4	MAÇTA HAZIR BULUNMAMA VE EKSİK TAKIM	22
7	OYUNUN YAPISI.....	22
7.1	KURA ATIŞI	22
7.2	RESMİ ISINMA DEVRESİ	23
7.3	TAKIMIN BAŞLANGIÇ DİZİLİŞİ	23
7.4	POZİSYONLAR.....	24
7.5	POZİSYON HATASI.....	25
7.6	DÖNÜŞ.....	26
7.7	DÖNÜŞ HATASI	26
BÖLÜM 4:	OYUN HAREKETLERİ.....	26
8	OYUNUN SEYRİ.....	26
8.1	OYUNDAKİ TOP	26
8.2	OYUN DIŞI TOP	27
8.3	DAHİL TOP	27
8.4	HARİÇ TOP.....	27
9	TOPLA OYNAMA	27
9.1	TAKIM VURUŞLARI.....	27
9.2	VURUŞUN ÖZELLİKLERİ	28
9.3	TOPLA OYNAMA HATALARI.....	29
10	FİLEDEKİ TOP	29
10.1	FİLEYİ GEÇEN TOP	29
10.2	FİLEYE TEMAS EDEN TOP	30
10.3	FİLENİN İÇİNDEKİ TOP.....	30
11	FİLEDEKİ OYUNCU	30
11.1	FİLENİN DİĞER TARAFINA UZANMA.....	30
11.2	FİLENİN ALTINDAN GEÇME	30
11.3	FİLEYE TEMAS	31
11.4	OYUNCULARIN FİLEDEKİ HATALARI	31
12	SERVİS	32
12.1	BİR SETTEKİ İLK SERVİS	32
12.2	SERVİS SIRASI	32
12.3	SERVİS ATMA İZİNİ	32
12.4	SERVİSİN ATILMASI	33
12.5	PERDELEME	33

12.6	SERVİS ATIŞI ESNASINDA YAPILAN HATALAR.....	33
12.7	SERVİS VURUŞU ESNASINDA VE SONRASINDA YAPILAN HATALAR, POZİSYON HATALARI.....	34
13	HÜCUM VURUŞU	34
13.1	HÜCUM VURUŞUNUN ÖZELLİKLERİ.....	34
13.2	HÜCUM VURUŞUNDAKİ KISITLAMALAR.....	34
13.3	HÜCUM VURUŞU HATALARI	35
14	BLOK	35
14.1	BLOK YAPMA	35
14.2	BLOK TEMASI	36
14.3	RAKİBİN OYUN BOŞLUĞUNDAKİ TOPA BLOK YAPMA	36
14.4	BLOK VE TAKIM VURUŞLARI.....	36
14.5	SERVİS BLOK YAPMA	36
14.6	BLOK YAPMA HATALARI.....	37
BÖLÜM 5: DURAKLAMALAR, FASILALAR VE GECİKTİRMELER.....		37
15	KURALLARA UYGUN OYUN DURAKLAMALARI	37
15.1	KURALLARA UYGUN DURAKLAMALARIN SAYISI	37
15.2	DURAKLAMALARIN BİRBİRİNİ TAKİP ETMESİ.....	37
15.3	KURALLARA UYGUN OYUN DURAKLAMASI TALEPLERİ.....	38
15.4	MOLALAR.....	38
15.5	OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ	38
15.6	OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİNİN SAYISAL SINIRLAMASI	39
15.7	İSTİSNAİ OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ.....	39
15.8	OYUNDAN ÇIKARMA VEYA DİSKALİFİYE HALİNDE OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ.....	39
15.9	KURALLARA UYGUN OLMAYAN DEĞİŞİKLİK	39
15.10	OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ İŞLEMİ	40
15.11	KURALLARA UYGUN OLMAYAN OYUN DURAKLAMASI TALEPLERİ.....	40
16	OYUNU GECİKTİRMELER	41
16.1	OYUNU GECİKTİRME TÜRLERİ	41
16.2	OYUNU GECİKTİRME CEZALARI.....	41
17	İSTİSNAİ OYUN DURAKLAMALARI	42
17.1	SAKATLANMA – HASTALANMA	42
17.2	OYUNA HARİCİ MÜDAHALE.....	42
17.3	UZUN SÜRELİ DURAKLAMALAR	42
18	FASILALAR VE OYUN ALANLARININ DEĞİŞİMİ	43
18.1	FASILALAR.....	43
18.2	OYUN ALANLARININ DEĞİŞİMİ.....	43
BÖLÜM 6: LİBERO OYUNCUSU		43

19	LİBERO OYUNCUSU	43
19.1	LİBERONUN BELİRLENMESİ	43
19.2	LİBERONUN GİYECEĞİ MALZEME	44
19.3	LİBEROYU KAPSAYAN HAREKETLER	44
19.4	LİBERONUN YENİDEN BELİRLENMESİ	46
19.5	ÖZET	47
BÖLÜM 7: KATILANLARIN DAVRANIŞLARI		47
20	DAVRANIŞ KOŞULLARI	47
20.1	SPORTMENÇE DAVRANIŞ	47
20.2	DÜRÜST SPORCULUK ANLAYIŞI	47
21	HATALI DAVRANIŞLAR VE YAPTIRIMLARI	48
21.1	KÜÇÜK HATALI DAVRANIŞLAR	48
21.2	YAPTIRIMLARA YOL AÇAN HATALI DAVRANIŞLAR	48
21.3	CEZA TABLOSU	48
21.4	HATALI DAVRANIŞ CEZALARININ UYGULANMASI	49
21.5	SET ÖNCESİ VE SETLER ARASINDAKİ HATALI DAVRANIŞLAR	50
21.6	HATALI DAVRANIŞLARIN ÖZETİ VE KULLANILAN KARTLAR	50
BÖLÜM 8: HAKEMLER		51
22	HAKEM TAKIMI VE YÖNETİM USULLERİ	51
22.1	OLUŞUM	51
22.2	YÖNETİM USULLERİ	51
23	BAŞHAKEM	52
23.1	DURUŞ YERİ	52
23.2	YETKİLERİ	52
23.3	SORUMLULUKLARI	53
24	YARDIMCI HAKEM	54
24.1	DURUŞ YERİ	54
24.2	YETKİLERİ	55
24.3	SORUMLULUKLARI	55
25	CHALLENGE HAKEMİ	56
25.1	DURUŞ YERİ	56
25.2	SORUMLULUKLARI	56
26	REZERV (YEDEK) HAKEM	57
26.1	DURUŞ YERİ	57
26.2	SORUMLULUKLARI	57
27	YAZI HAKEMİ	58
27.1	DURUŞ YERİ	58

27.2	SORUMLULUKLARI	58
28	SKOR HAKEMİ	59
28.1	DURUŞ YERİ	59
28.2	SORUMLULUKLARI	59
29	ÇİZGİ HAKEMLERİ	60
29.1	DURUŞ YERİ	60
29.2	SORUMLULUKLARI	61
30	RESMİ İŞARETLER	61
30.1	HAKEMLERİN EL İŞARETLERİ	61
30.2	ÇİZGİ HAKEMLERİNİN BAYRAK İŞARETLERİ	61
TANIMLAR	62

Oyunun Özellikleri

Voleybol, file ile ikiye bölünmüş bir oyun alanı üzerinde iki takım tarafından oynanan bir spordur. Oyunun çok yönlülüğünün herkese sunulabilmesi amacıyla özel durumlar için farklı uyarlamalar bulunmaktadır.

Oyunun amacı, topu filenin üzerinden göndererek rakip takımın oyun alanında yere değmesini sağlamak ve rakip takımın da aynı amaca ulaşmasını önlemektir. Takımların rakip alana gönderirken topa üç kez vurma hakkı vardır (blok teması dışında).

Top oyuna servis ile sokulur, servisi atan oyuncu topu filenin üzerinden rakip alana gönderir. Ralli, topun oyun alanına değmesi, harice gitmesi veya bir takımın hata yapmasına kadar devam eder.

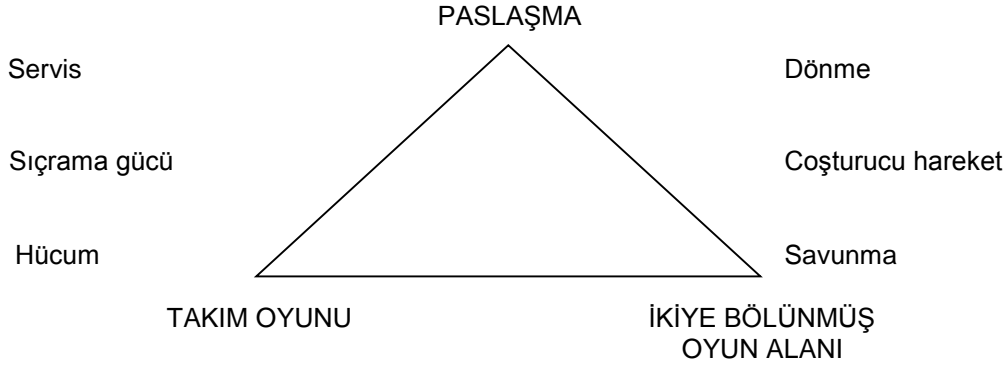
Voleybolda bir ralli kazanan takım bir sayı alır (Ralli Sayı Sistemi). Servisi karşılayan takım ralliyi kazandığında bir sayı ve servis kullanma hakkı kazanır ve oyuncularını saat yönünde bir pozisyon döner.

FASIL I

Kuralların Felsefesi ve Hakemlik

Giriş

Voleybol dünyadaki en başarılı, en popüler ve en eğlenceli spor dallarından biridir. Hızlıdır, heyecanlıdır ve hareketleri aniden coşturucu ve heyecan vericidir. Bununla beraber voleybol birbirine bağlı çok önemli birçok unsurdan oluşur ve bunların mükemmel etkileşimi voleybolu ralli oyunları arasında çok özel bir yere getirmektedir.



FIVB son yıllarda bu oyunu daha izlenebilir bir hale getirmek için oldukça önemli bir yol katetmiştir.

Bu metin genel voleybol kitleleri olan oyuncular, koçlar, hakemler, seyirciler ve yorumcular için aşağıdaki sebeplerden dolayı yazılmıştır.

- Kuralların bilinmesi, oyunun kalitesini artırır. Koçlar daha iyi takım çalışmaları ve taktikler üretir, oyuncuların da yeteneklerini tam olarak göstermelerine olanak sağlar.
- Kurallar arasındaki ilişkileri bilmek, hakemlerin daha doğru karar vermesini sağlar.

Bu giriş yazısı, başarılı bir hakemlik için gereken temel özellikleri tanımlamayı açıklamadan önce voleybolun bir rekabet sporu olması üzerine odaklanmıştır.

Voleybol Rekabet Sporudur

Yarışma, ortaya çıkmamış potansiyel güçlerle bağlantı kurar. En iyi yetenek, gayret, yaratıcılık ve estetiğin gösterilmesini sağlar. Kurallar tüm bu özelliklerin ortaya konmasına olanak sağlayacak biçimde oluşturulmuştur. Birkaç istisnayla, voleybol, tüm oyunculara hem file önünde (hücum) hem de oyun alanının gerisinde (savunma veya servis) oynama hakkı verir.

Oyunun yaratıcısı William Morgan, yıllar geçse de voleybolun kendine özgü önemli unsurlarını kaybetmediğini kabul etmektedir. Bunlardan bazıları diğer file/top/raket oyunlarıyla aynıdır:

- servis
- dönüş (servis atma hakkı kazanılınca)
- hücum
- savunma

Voleybol fileli oyunlar arasında eşsiz bir yere sahiptir. Bunda topun sürekli havada kalması ve topu geri göndermeden önce takım oyuncularının kendi aralarında paslaşmasına izin vermesi etkilidir.

Özel defans oyuncusu olan liberonun amacı ralliyi mümkün olduğunca uzatarak daha uzun süreli bir oyun sağlamaktır. Servis kuralında yapılan değişiklikler; servis atışını, topu basit anlamda oyuna sokma kavramından çıkarmış ve bir hücum silahı haline getirmiştir.

Dönüş kavramı, bütün oyuncuların yer değiştirmelerine izin vermek amacıyla konulmuştur. Oyuncu pozisyonları hakkındaki kurallar takımlara esneklik sağlama ve taktiklerde farklı gelişmeler yaratmaya izin vermelidir.

Yarışmacılar bu temel bilgileri tekniklerini, taktiklerini ve güçlerini yarıştırmak için kullanırlar. Bunlar aynı zamanda oyunculara izleyici ve taraftarları etkilemeleri için hareket serbestliği sağlar.

Voleybolun imajı gün geçtikçe artmaktadır. Oyun gelişirken hiçbir şüphe yok ki iyiye, güçlüye ve hızlıya doğru gelişecektir.

Bu Çerçeve Hakkında

İyi yönetimin özünde yatan kavram, tarafsızlık ve tutarlılıktır.

- Tüm katılanlara tarafsız davranmalı,
- Seyirciler tarafından da tarafsız görünmeli.

Bu istekler güvenilirliğin en büyük unsurudur. Hakemin güvenilirliği oyuncuların oyundan zevk almasını sağlar:

- Kararları doğru olmalı,
- Kuralın neden yazıldığını anlamalı,
- Etkili bir organizatör olmalı,
- Oyunun akışı içinde rekabete izin vermeli ve kararlı bir yönetim göstermeli,
- Eğitici olarak, kuralları uygulayarak haksızlığı önlemeli veya kaba davranışı cezalandırmalı,
- Oyunu geliştirmek amacıyla, oyun içinde yapılan görülmeye değer hareketlerin ön plana çıkmasına ve en iyi oyuncuların da yapabildikleri en iyi hareketleri yapmasına izin vererek seyircilerin iyi vakit geçirmelerine katkıda bulunmalıdır.

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki iyi bir hakem; kuralları, oyunu tüm ilgili taraflar için tatmin edici bir rekabet haline getirmek için kullanacaktır.

Buraya kadar okuyanlar, bundan sonra gelen oyun kurallarına büyük bir oyunun gelişmesinin bugünkü durumu olarak bakabilir. Aynı zamanda daha önce gelen birkaç paragrafın; spor içindeki konumunuzda, sizin için aynı ölçüde öneme sahip olabileceğini aklınızdan çıkarmayınız.

Siz de katkı yapın! Top havada kalsın!

FASIL II

KISIM I

OYUN

BÖLÜM 1: TESİSLER VE DONANIM

1 OYUN SAHASI

Oyun sahası, oyun alanı ve serbest bölgeyi kapsar. Bu saha dikdörtgen ve simetrik olmalıdır.

1.1 ÖLÇÜLER

Oyun alanı, 18x9 m ölçülerinde bir dikdörtgendir ve her yönde en az 3 m genişliğinde olan bir serbest bölge ile çevrilmiştir.

Oyun sahasının üzerinde bulunan serbest oyun boşluğu, her türlü engelden arındırılmış olmalıdır. Serbest oyun boşluğu, oyun sahası yüzeyinden ölçüldüğünde en az 7 m yüksekliğinde olmalıdır.

FIVB, Dünya ve Resmi Müsabakalarında serbest bölge yan çizgilerden ölçüldüğünde 5 m ve dip çizgilerden ölçüldüğünde 6.5 m genişliğinde olmalıdır. Serbest oyun boşluğu ise oyun sahası yüzeyinden ölçüldüğünde en az 12.5 m yüksekliğinde olmalıdır.

1.2 OYUN SAHASININ YÜZEYİ

1.2.1 Sahanın yüzeyi düz, yatay ve yeknesak olmalıdır. Oyuncular için sakatlanmaya yol açacak herhangi bir tehlike teşkil etmemelidir. Pürüzlü ve kaygan yüzeylerde oynanması yasaktır.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında sadece ahşap veya sentetik bir yüzeyin kullanılmasına izin verilir. Bu yüzey daha önce FIVB tarafından onaylanmış olmalıdır.

1.2.2 Kapalı salonlarda oyun alanının yüzeyi açık renkte olmalıdır.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında çizgilerin beyaz renkte olması gerekir. Oyun alanı ve serbest bölge renkleri de birbirinden farklı olmalıdır. **Oyun alanı da ön bölgeyi ve arka bölgeyi ayırmak için farklı renklere sahip olabilir.**

1.2.3 Açık hava sahalarında drenaj amacıyla her metre için 5 mm'lik bir eğime müsaade edilir. Saha çizgilerinin sert bir maddeden oluşturulması yasaktır.

1.3 OYUN ALANININ ÜZERİNDEKİ ÇİZGİLER

1.3.1 Bütün çizgiler 5 cm genişliğindedir. Çizgiler, zeminin ve diğer çizgilerin renklerinden farklı ve açık renkte olmalıdır.

1.3.2 Sınır çizgileri

İki yan ve iki dip çizgi oyun alanını belirler. Yan ve dip çizgilerin her ikisi de oyun alanının boyutlarına dahil olarak çizilir.

1.3.3 Orta çizgi

Orta çizginin tam ortası oyun alanını 9x9 m boyutlarında iki eşit alana böler. Bununla beraber orta çizgi kalınlığının, bütünüyle, her iki oyun alanının da sınırları içerisinde olduğu kabul edilir. Bu çizgi, filenin altından iki yan çizgi arasında uzanır.

1.3.4 Hücum çizgisi

Her oyun alanında arka kenarı orta çizginin tam ortasından 3 m geride çizilmiş bir hücum çizgisi ön bölgeyi belirler.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında hücum çizgisi; yan çizgilerden itibaren, 15 cm boyunda ve 5 cm genişliğindeki beş kısa çizginin 20 cm aralıklarla çizilmesiyle her bir taraftan toplam 1.75 m kesik çizgiyle uzatılır. Koç sınır çizgisi (hücum çizgisinin uzantısından başlayarak yan çizgiye 1.75 m mesafede ve ona paralel olarak oyun alanı dip çizgisine kadar kesik çizgi şeklinde uzanır) 15 cm boyundaki kısa çizgilerin 20 cm aralıklarla çizilmesiyle oluşturulmuş olup bu çizgi koçun çalışma sahasının sınırlarını belirler.

1.4 BÖLGELER VE SAHALAR

1.4.1 Ön bölge

Her oyun alanında ön bölge orta çizginin tam ortası ve hücum çizgisinin arka kenarıyla sınırlıdır.

Ön bölgenin yan çizgiler dışında serbest bölgenin sonuna kadar uzandığı varsayılır.

1.4.2 Servis bölgesi

Servis bölgesi, her bir dip çizginin gerisinde 9 m genişliğindeki alandır.

Bu bölgenin yan sınırları; dip çizgilerden 20 cm geriye, yan çizgilerin uzantısı olarak çizilen 15 cm uzunluğunda iki kısa çizgiyle belirlenir. Her iki kısa çizgi de servis bölgesinin genişliğine dahildir.

Servis bölgesinin derinliği serbest bölgenin sonuna kadar devam eder.

1.4.3 Oyuncu değişim bölgesi

Oyuncu değişim bölgesi, her iki hücum çizgisinin yazı hakemi masasına kadar olan uzantısı ile sınırlıdır.

1.4.4 Libero değişim bölgesi

Libero değişim bölgesi, serbest bölgenin takım sıraları tarafındaki bir bölümü olup hücum çizgisi uzantısından dip çizgiye kadar olan alanla sınırlandırılmıştır.

1.4.5 Isınma sahası

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında ısınma sahasları yaklaşık 3x3 m boyutlarında, serbest bölgenin dışında, **seyircilerin görüşünü engellemeyecek şekilde**, oturma sıralarının bulunduğu taraftaki köşelerde **veya tribünlerin, oyun sahası yüzeyinden 2.5 m yüksekte başladığı salonlarda takım oturma sıralarının arkasında yer alır.**

1.5 ISI

En düşük ısı 10° C'nin (50° F) altında olmamalıdır.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında maksimum ısı 25° C'den (77° F) daha yüksek ve minimum ısı 16° C'den (61° F) daha düşük olmamalıdır.

1.6 AYDINLATMA

Aydınlatma 300 lux'dan az olmamalıdır.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında aydınlatma, oyun sahası yüzeyinden 1 m yükseklikte ölçülmek şartıyla **2000 lux'dan az olmamalıdır.**

2 FİLE VE DİREKLER

2.1 FİLENİN YÜKSEKLİĞİ

- 2.1.1 File; düşey olarak orta çizginin üstünde yer alır ve erkekler için 2.43 m, bayanlar için 2.24 m yüksekliğindedir.
- 2.1.2 Filenin yüksekliği oyun alanının ortasından ölçülür. Filenin iki kenar yüksekliği de tam olarak aynı olmalı ve buradaki yükseklik kuralda belirtilen yüksekliği 2 cm'den fazla geçmemelidir.

2.2 FİLENİN YAPISI

File; 1 m (+/- 3 cm) genişliğinde, 9.5 ila 10 m uzunluğundadır (yan bantların her bir yanındaki 25 ila 50 cm dahil) ve 10 cm'lik karelerden oluşan siyah iplerden yapılmıştır.

Filenin üst kısmında, 7 cm genişliğinde, iki kat beyaz çadır bezinden yapılmış yatay bir bant; file boyunca dikilmiştir. Bandın her iki ucunda onu direklere bağlayan ve gergin durmasını sağlayan bir ipin geçtiği bir delik bulunur.

Bandın içinden geçen elastiki kablo fileyi direklere bağlar ve üst kısmının gergin durmasını sağlar.

Filenin alt kısmında üst banda benzer, 5 cm genişliğinde, içinden ip geçirilmiş başka bir yatay bant vardır. Bu ip, fileyi direklere bağlar ve alt kısmının gergin durmasını sağlar.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında özel yarışma düzenlemeleriyle bağlantılı olarak file üzerinde pazarlama anlaşmalarına uygun reklam bulunabilir.

2.3 YAN BANTLAR

İki adet beyaz bant, her iki yan çizginin üzerinde yer alacak şekilde fileye düşey olarak bağlanır.

Yan bantlar 5 cm genişliğinde ve 1 m uzunluğunda olup filenin bir parçası olarak kabul edilir.

2.4 ANTENLER

Anten; 1.80 m uzunluğunda ve 10 mm çapında, fiberglas veya benzeri bir maddeden yapılmış esnek bir çubuktur.

Her yan bandın dış tarafına bir anten bağlanır. Antenler karşılıklı olarak filenin ters yönlerine yerleştirilirler.

Antenlerin her birinin 80 cm'lik üst kısımları filenin üzerinde devam eder ve bu kısımlar zıt renklerle, tercihen kırmızı ve beyaz renkte 10 cm'lik şeritler halinde işaretlenir.

Antenler filenin bir parçası sayılır ve geçiş boşluğunun yan sınırlarını belirler.

2.5 DİREKLER

2.5.1 Filenin bağlandığı direkler, yan çizgilerden dışarıya doğru 0.50 m ile 1.00 m uzaklığa yerleştirilir. Direkler 2.55 m yüksekliğinde ve tercihen ayarlanabilir olmalıdır.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında fileyi taşıyan direkler, yan çizgilerden dışarıya doğru 1 m uzaklığa yerleştirilir ve yumuşak malzemeli kılıf ile kaplanır.

2.5.2 Direkler düzgün ve yuvarlak olup zemine tel kullanılmadan tutturulur. Tehlikeli ve engelleyici unsurlar taşımamalıdır.

2.6 İLAVE MALZEMELER

Bütün ilave malzemeler FIVB yönetmelikleriyle belirlenir.

3 TOPLAR

3.1 STANDARTLAR

Top, içinde lastik veya benzeri bir maddeden bir kesenin bulunduğu esnek deri ya da sentetik deriden yapılmış ve küresel olmalıdır.

Tek bir açık renk ya da renk kombinasyonu kullanılabilir.

Uluslararası resmi müsabakalarda kullanılan topların sentetik deri maddesi ve renk kombinasyonları FIVB standartlarına uymalıdır.

Çevresi 65 - 67 cm ve ağırlığı 260 - 280 gr'dır.

İç basıncı 0.30 - 0.325 kg/cm²'dir (4.26 ila 4.61 psi) (294.3 ila 318.82 mbar veya hPa).

3.2 TOPLARIN BENZERLİĞİ

Bir müsabakada kullanılan tüm toplar çevre uzunluğu, ağırlık, basınç, cins ve renk olarak aynı özellikte olmalıdır.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarının yanında Ulusal ya da Lig Şampiyonalarının da, FIVB tarafından aksi kabul edilmedikçe, FIVB onaylı toplarla oynanması gerekir.

3.3 BEŞ TOP SİSTEMİ

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında beş top kullanılır. Bu durumda birer tane serbest bölgenin her bir köşesinde, birer tane de başhakemin ve yardımcı hakemin arkasında olmak üzere altı top toplayıcı bulunur.

BÖLÜM 2: KATILANLAR

4 TAKIMLAR

4.1 TAKIMLARIN OLUŞUMU

4.1.1 Bir maç için bir takım en fazla 12 oyuncu ile birlikte aşağıda belirtilen antrenör ve tıp görevlilerinden oluşur:

Antrenör kadrosu: 1 koç, maksimum 2 yardımcı koç

Tıbbi kadrosu: 1 takım terapisti, 1 tıp doktoru

Sadece yazı cetveline isimleri yazılı olan takım mensupları müsabaka ve kontrol sahasına girebilir, resmi ısınma ve maçta iştirak edebilirler.

FIVB Büyükler Dünya ve Resmi Müsabakalarında en fazla 14 oyuncu yazı cetveline kaydedilebilir ve bir maçta oynayabilir. Koç; oturma sırasında yer almak üzere, takım kenar yönetimi için en fazla 5 kişi (koç dahil) seçebilir. Bu, yazı cetvelinde belirtilmelidir.

Takım Menajeri **ve/veya** Takımın Basın Mensubu, takım oturma sırasında veya takım oturma sırasının arkasındaki kontrol bölgesinde yer alamaz.

FIVB Dünya ve Büyükler Resmi Müsabakaları için tıp doktorları ve fizyoterapistlerin, takım heyetinin bir parçası olmaları ve önceden FIVB tarafından yetki verilmiş olmaları gerekmektedir. Bununla beraber; FIVB Dünya ve Büyükler Resmi Müsabakaları'nda, tıp doktorları ve fizyoterapistler şayet takım personeli olarak takım oturma sırasında yer almıyorsa maç boyunca Müsabaka Kontrol Bölgesinde **veya Yarışmaya Özgü El Kitabında belirtilen özel bölgede** yer alırlar ve ancak oyuncuların acil sakatlıkları durumunda hakemin davetiyle sahaya girebilirler. Takım fizyoterapistleri (takım oturma sırasında yer almasa bile) resmi ısınma başlangıcına kadar ısınmalarda yer alabilirler.

Her bir organizasyon için resmi düzenlemeler, ilgili organizasyonun Yarışma Kitapçığı'nda yer alacaktır.

4.1.2 Oyunculardan biri müsabaka cetvelinde takım kaptanı olarak belirtilmelidir.

4.1.3 Sadece müsabaka cetveline kayıtlı oyuncular oyun alanına girebilirler ve maçta oynayabilirler. Koç ve takım kaptanı müsabaka cetvelini imzaladıktan sonra (elektronik müsabaka cetveli için takım listeleri) kayıtlı oyuncular değiştirilemezler.

4.2 TAKIMIN YERLEŞİMİ

4.2.1 Oyunda olmayan oyuncular takımın oturma sıralarında oturmalı veya kendi ısınma sahalarında bulunmalıdırlar. Koç ve takımın diğer mensupları da takımın oturma sıralarında oturmakla birlikte buradan geçici olarak ayrılabilirler.

Takımların oturma sıraları yazı hakemi masasının yan taraflarında ve serbest bölgenin dışında yer alır.

4.2.2 Maç esnasında sadece takım mensuplarının; **oyun alanına girmelerine**, takımlarının sırasında oturmalarına ve resmi ısınma devresine katılmalarına müsaade edilir.

4.2.3 Oyunda olmayan oyuncular topsuz olarak aşağıdaki gibi ısınabilirler:

4.2.3.1 Oyun esnasında ısınma sahalarında,

4.2.3.2 Molalarda kendi oyun alanlarının arkasındaki serbest bölgede.

4.2.4 Oyuncular set aralarında kendi serbest bölgeleri içinde top kullanarak ısınabilirler.

Bununla birlikte, 2. ve 3. set arasında uzatılmış fasıla uygulaması olursa oyuncular ısınmak için kendi oyun alanlarını da kullanabilirler.

4.3 MALZEMELER

Bir oyuncunun malzemeleri forma, şort, çorap (tek tip) ve spor ayakkabısından oluşur.

4.3.1 Bir takımın forma, şort ve çoraplarının renk ve tasarımının tek tip olması gerekir (Libero hariç). Kıyafetler temiz olmalıdır.

4.3.2 Ayakkabılar hafif ve esnek, tabanları ise lastik ya da karışıklı malzemeden ve topuksuz olmalıdır.

4.3.3 Oyuncuların formaları 1'den 20'ye kadar numaralandırılmış olmalıdır.

Daha geniş kadroların yer aldığı FIVB Büyükler Dünya ve Resmi Müsabakalarında numaralar arttırılabilir.

- 4.3.3.1 Numaralar formanın ön ve arkasında ortada bulunmalıdır. Numaraların renk ve parlaklığı formaların renk ve parlaklığına zıt olmalıdır.
- 4.3.3.2 Numaraların yüksekliği göğüste en az 15 cm, sırtta en az 20 cm olmalıdır. Numara bandının genişliği ise en az 2 cm olmalıdır.
- 4.3.4 Takım kaptanının formasında, göğüs numarasının altında 8x2 cm'lik bir şerit olmalıdır.
- 4.3.5 Diğer oyuncuların formalarından farklı renkte olan (libero oyuncuları haricinde) ve/veya kurallara uygun numarası bulunmayan formaların giyilmesi yasaktır.

4.4 MALZEMENİN DEĞİŞTİRİLMESİ

Başhakem bir veya daha fazla oyuncuya şu konularda izin verebilir:

- 4.4.1 Çıplak ayakla oynamak,
- 4.4.2 Islak veya hasarlı kıyafetleri; renk, dizayn ve numarası aynı olmak şartıyla set aralarında veya oyuncu değişikliğinden sonra yenileriyle değiştirmek,
- 4.4.3 Soğuk havalarda bütün takım için aynı renk (libero için farklı renk) ve dizayna sahip ve Kural 4.3.3'e uygun numaralandırılmış olması şartıyla eşofmanla oynamak.

4.5 YASAKLANMIŞ EŞYALAR

- 4.5.1 Oyuncuların sakatlanmasına sebep olabilecek veya onlara suni bir avantaj sağlayacak şeylerin kullanılması yasaklanmıştır.
- 4.5.2 Oyuncular riski kendisine ait olmak kaydıyla gözlük ve lens takabilirler.
- 4.5.3 Koruyucu aksesuarlar (Sakatlık Önleyici Destek Aksesuarları) koruma veya destek için giyilebilir. FIVB Büyükler Dünya ve Resmi Müsabakalarında, bu aksesuarlar kullanıldıkları yere göre (kol, bacak) formalarıyla veya şortlarıyla aynı renkte olmalıdır. **Bu aksesuarları kullanan oyuncuların tümünün aynı renk aksesuar kullanması şartıyla bu aksesuarlar siyah, beyaz veya nötr renklerde de olabilir.**

5 TAKIM LİDERLERİ

Her iki takım kaptanı ve koç, kendi takım mensuplarının davranış ve disiplininden sorumludur.

Liberolar, takım kaptanı veya oyundaki kaptan olabilir.

5.1 KAPTAN

5.1.1 Maç Öncesi: Takım kaptanı müsabaka cetvelini imzalar ve kurada takımını temsil eder.

5.1.2 Maç Esnasında ve Oyun Alanında Olduğu Zamanlar: Takım kaptanı, oyundaki kaptandır. Takım kaptanı oyunda olmadığı zaman koç veya takım kaptanı, oyun alanındaki oyunculardan birini “oyundaki kaptan” rolünü üstlenmek üzere tayin eder. Bu oyundaki kaptan; değiştirilene, takım kaptanı oyuna dönene veya set bitene kadar takım kaptanının sorumluluklarını üstlenir.

Topun oyun dışı olduğu zamanlarda sadece oyundaki kaptan hakemlerle konuşma hakkına sahiptir.

5.1.2.1 Kuralların uygulanması ve yorumu hakkında açıklama ister ve aynı zamanda takım arkadaşlarının istek veya sorularını da iletir. Eğer oyundaki kaptan başhakemin açıklamalarını kabullenmezse bu karara itiraz edebilir ve derhal başhakeme maçın sonunda müsabaka cetveline resmi bir itiraz kaydettirme hakkını saklı tuttuğunu belirtir.

5.1.2.2 Aşağıdaki konularda istekte bulunmaya yetkilidir:

- a) Malzemenin bir kısmının veya tamamının değiştirilmesi,
- b) Takımların pozisyonlarının tetkiki,
- c) Zemin, file ve top, vs. kontrolü.

5.1.2.3 Koç takımın başında olmadığı zaman, **koçun görevlerini üstlenecek bir yardımcı koç da yoksa** mola ve oyuncu değişikliği talebinde bulunur.

5.1.3 Maç Sonu:

5.1.3.1 Hakemlere teşekkür eder ve sonucu tasdik etmek için müsabaka cetvelini imzalar,

5.1.3.2 Başhakeme zamanında bildirilmiş olması halinde hakemin kuralları uygulaması veya yorumlaması ile ilgili resmi bir itirazı teyit edip müsabaka cetveline kaydedebilir.

5.2 KOÇ

- 5.2.1 Koç, maç süresince takımının oyununu oyun alanının dışından yönlendirir. Başlangıç pozisyonlarını, oyuncu değişikliklerini belirler ve molaları alır. Bu görevlerde temas kuracağı yetkili yardımcı hakemdir.
- 5.2.2 Maç Öncesi: Koç kendi oyuncularının isim ve numaralarını kaydeder ve bunları müsabaka cetvelinden kontrol eder, ardından müsabaka cetvelini imzalar.
- 5.2.3 Maç Esnasında:
- 5.2.3.1 Her setten önce pozisyon kağıdını düzgün bir şekilde doldurarak imzalar ve yardımcı hakeme veya yazı hakemine verir,
- 5.2.3.2 Takımının sırasında, yazı hakemine en yakın yerde oturur; ancak yerini terk edebilir,
- 5.2.3.3 Mola ve oyuncu değişikliği taleplerinde bulunur,
- 5.2.3.4 Diğer takım mensupları gibi oyun alanındaki oyunculara direktif verebilir. Koç bu direktifleri maçı engellemeden ya da geciktirmeden, takımının oturma sıralarının önünde, hücum çizgisinin uzantısından ısınma sahasına (Müsabaka Kontrol Bölgesinin köşesine konumlandırıldıysa) kadar olan serbest bölgede ayakta durarak veya yürüyerek verebilir. Eğer ısınma sahası, takım oturma sıralarının arkasına konumlandırıldıysa koç bu direktifleri hücum çizgisinin uzantısından takımının oyun alanının sonu arasında kalan bölgede, çizgi hakemlerinin görüşlerini engellemeyecek şekilde verebilir.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında koç; görev ve sorumluluklarını, tüm maç boyunca, koç sınır çizgisinin gerisinden yerine getirmelidir.

5.3 YARDIMCI KOÇ

- 5.3.1 Yardımcı koç; takımın oturma sırasında oturur, ancak maça müdahale etme hakkına sahip değildir.
- 5.3.2 Koç, oyuncu olarak oyuna girdiği durumlar hariç, yaptırım da dahil olmak üzere herhangi bir nedenle takımın başından ayrılmak zorunda kalırsa bir asistan koç, oyundaki kaptanın isteği ve başhakemin teyidiyle koçun olmadığı süreçte koçun görevlerini üstlenir.

BÖLÜM 3: OYUN DÜZENİ

6 BİR SAYI ALMAK, BİR SET VE MAÇ KAZANMAK

6.1 BİR SAYI ALMAK

6.1.1 Sayı

Bir takım aşağıdaki durumlarda sayı alır:

6.1.1.1 Topu başarıyla rakibin oyun alanına temas ettirdiğinde,

6.1.1.2 Rakip takım bir hata yaptığında,

6.1.1.3 Rakip takım bir ihtar ile cezalandırıldığında.

6.1.2 Hata

Bir takım, kurallara aykırı bir oyun hareketi yaparsa (veya bu kuralları başka bir şekilde ihlal ederse) hata yapmış olur. Hakemler hataları değerlendirir ve kurallara uygun olarak sonuçlarını belirlerler.

6.1.2.1 Eğer art arda iki veya daha fazla hata yapılırsa sadece ilk yapılan hata esas alınır,

6.1.2.2 Eğer iki ya da daha fazla hata rakipler tarafından aynı anda yapılırsa bu bir çift hata olarak değerlendirilir ve ralli tekrarlatılır.

6.1.3 Ralli ve Tamamlanmış Ralli

Servis atan oyuncunun servis vuruşundan başlayarak topun oyun dışı olduğu ana kadar oluşan oyun hareketleri dizisi bir "ralli"dir. "Tamamlanmış ralli", bir sayı kazanılmasıyla sonuçlanan oyun hareketleri dizisidir.

Bu durum;

İhtar ile sayı kazanılmasını,

Servisin izin verilen süre içerisinde kullanılmaması ile yapılan servis hatasını da kapsar.

6.1.3.1 Eğer bir ralliyi servis atan takım kazanırsa bir sayı alır ve servis atmaya devam eder,

6.1.3.2 Eğer bir ralliyi servis karşılayan takım kazanırsa bir sayı alır ve servis atma hakkı da kendisine geçer.

6.2 BİR SETİ KAZANMAK

Bir set (netice seti olan 5'inci set hariç) 25 sayıya en az 2 sayı farkla ulaşan ilk takım tarafından kazanılır. Sayılarda 24-24'lük eşitlik olması halinde oyun iki sayılık farka ulaşılan kadar (26-24, 27-25 vb.) devam eder.

6.3 MAÇI KAZANMAK

6.3.1 Maç, üç seti alan takım tarafından kazanılır.

6.3.2 Setlerde 2-2'lik eşitlik olması halinde netice seti (5'inci) en az 2 sayı farka ulaşmak şartıyla 15 sayı üzerinden oynanır.

6.4 MAÇTA HAZIR BULUNMAMA VE EKSİK TAKIM

6.4.1 Eğer bir takım sahaya davet edildikten sonra oynamayı reddederse maçta hazır bulunmadığı ilan edilir ve setleri 25-0, maçı da 3-0'lık sonuçla kaybeder.

6.4.2 Geçerli bir sebep göstermeksizin zamanında oyun alanında bulunmayan bir takımın da maçta hazır bulunmadığı ilan edilir ve Kural 6.4.1'deki gibi işlem görür.

6.4.3 Set veya maç için "Eksik" ilan edilen takım, seti veya maçı kaybeder. Rakip takıma seti kazanması için gerekli olan sayılar ya da sayılar ve setler verilir. Eksik takım sayılarını ve setlerini korur.

7 OYUNUN YAPISI

7.1 KURA ATIŞI

Müsabakadan önce başhakem birinci sette takımların oyun alanlarını ve ilk servisi atacak takımı belirlemek için kura atışı yapar.

Eğer netice seti oynanacaksa yeni bir kura atışı yapılır.

7.1.1 Kura atışı, iki takım kaptanının huzurunda yapılır.

7.1.2 Kura atışını kazananın seçenekleri:

YA

7.1.2.1 Servis atma veya karşılama hakkı

YA DA

7.1.2.2 Oyun alanının seçimi.

Kurayı kaybeden, kalan seçeneği alır.

7.2 RESMİ ISINMA DEVRESİ

7.2.1 Maç öncesinde takımlar başka bir sahada ısınma olanağı bulmuşlarsa her iki takım birlikte 6 dakika, bulamamışlarsa yine her iki takım birlikte filede 10 dakika ısınma yapma hakkına sahiptirler.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında takımlar; filede, her iki takım birlikte ısınmak üzere 10 dakika ısınma hakkına sahiptir.

7.2.2 Eğer takım kaptanları filede birbiri ardına ayrı ayrı resmi ısınma yapmayı talep ederlerse her bir takımın 7.2.1'deki durum da göz önünde bulundurularak 3'er veya 5'er dakika filede ısınma yapmalarına izin verilir.

7.2.3 Takımların filede birbiri ardına ayrı ayrı resmi ısınma yapacak olmaları durumunda filede ilk ısınmayı ilk servisi atacak olan takım yapar.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında, tüm oyuncular protokol ve ısınma sürecinin tümünde formalarını giymek zorundadır.

7.3 TAKIMIN BAŞLANGIÇ DİZİLİŞİ

7.3.1 Her takımın oyunda daima altı oyuncusu olmalıdır.

Takımın başlangıç dizilişi, oyuncuların dönüş sırasını belirler. Bu sıra set boyunca korunmalıdır.

7.3.2 Her setin başlamasından önce koç, kendi takımının başlangıç dizilişini diziliş kağıdı ile ya da elektronik alet - tablet (kullanılıyorsa) yoluyla belirtmelidir. Diziliş kağıdı düzgün bir şekilde doldurulup imzalanarak yardımcı hakeme veya yazı hakemine verilir. Eğer elektronik alet - tablet kullanılıyorsa başlangıç dizilişi, kullanılan elektronik alet yoluyla doğrudan e-yazı hakemine gönderilmelidir.

7.3.3 Bir setin başlangıç dizilişinde yer almayan oyuncular, o set için yedek oyunculardır (Liberolar hariç).

7.3.4 Diziliş kağıdının yardımcı hakem veya yazı hakemine teslim edilmesinden sonra dizilişte, kurallara uygun oyuncu değişikliğinin dışında değişiklik yapılmasına izin verilmez.

7.3.5 Oyuncuların oyun alanındaki yerleri ile diziliş kağıdı arasında çelişki olması halinde aşağıdaki işlemler yapılır:

7.3.5.1 Set başlamadan önce oyuncuların oyun alanındaki yerleriyle diziliş kağıdı arasında çelişki görüldüğünde oyuncuların pozisyonları diziliş kağıdında belirtilen dizilişe uygun olarak düzeltilir. Bu durumda bir ceza verilmez.

7.3.5.2 Set başlamadan önce oyun alanında diziliş kağıdına yazılmamış bir oyuncu varsa bu oyuncu diziliş kağıdına göre değiştirilmelidir. Bu durumda ceza verilmez.

7.3.5.3 Bununla birlikte eğer koç diziliş kağıdına yazılmamış oyuncuyu(ları) oyun alanında tutmak isterse oyuncu değişikliği el işaretini kullanarak kurallara uygun oyuncu değişikliği talep etmeli ve değişiklik yazı cetveline işlenmelidir.

Eğer oyun alanındaki oyuncuların pozisyonları ile diziliş kağıdı arasındaki çelişki oyun (set) başladıktan sonra tespit edilirse hata yapan takımın dizilişi doğru pozisyonlara getirilir. Takımın, hatanın başlangıcından hatanın belirlendiği ana kadar kazandığı tüm sayılar iptal edilir. Rakip takımın sayıları ise aynen geçerli kalır ve ilaveten bir sayı alır ve servis atma hakkını elde eder.

7.3.5.4 Oyun alanında yazı cetvelindeki takım listesinde yazılı olmayan bir oyuncu bulunuyorsa rakip takımın sayıları aynen kalır, buna ek olarak bir sayı kazanır ve servis atma hakkını elde eder. Hata yapan takımın, kayıtlı olmayan oyuncusun oyun alanına girdiği andan itibaren kazandığı tüm sayılar ve/veya setler (gerekirse 0-25) iptal edilir. Hata yapan takım, diziliş kağıdını yeniler ve oyun alanına listede kayıtlı olan bir oyuncuyu gönderir. Bu oyuncunun pozisyonu, listede olmayan oyuncunun yeridir.

7.4 POZİSYONLAR

Servis atan oyuncu tarafından topa vurulduğu anda her takım kendi oyun alanında dönüş sırasına göre pozisyon almalıdır (servis atan oyuncu hariç).

7.4.1 Oyuncuların pozisyonları aşağıdaki gibi numaralandırılmıştır:

7.4.1.1 Filenin önünde bulunan üç oyuncu ön hat oyuncusudur ve 4 (ön-sol), 3 (ön-orta), 2 (ön-sağ) numaralı pozisyonlarda dururlar.

7.4.1.2 Diğer üç oyuncu geri hat oyuncusudur ve 5 (geri-sol), 6 (geri-orta), 1 (geri-sağ) numaralı pozisyonlarda dururlar.

7.4.2 Oyuncular arasındaki pozisyon bağlantıları:

7.4.2.1 Her geri hat oyuncusu, kendisiyle ilgili ön hat oyuncusuna göre orta çizginin daha gerisinde yer almalıdır.

7.4.2.2 Ön hat ve geri hat oyuncuları, Kural 7.4.1'de belirtilen sıraya göre birbirlerinin yanında durmalıdırlar.

7.4.3 Oyuncuların pozisyonları, yere temas eden ayaklarının pozisyonlarına göre ve aşağıda belirtilen şekilde tespit ve kontrol edilir (oyuncunun zemin ile yaptığı son temas oyuncunun pozisyonunu sabitler):

7.4.3.1 Her ön hat oyuncusunun ayağının en azından bir kısmı, orta çizgiye kendisiyle ilgili geri hat oyuncusunun ayaklarından daha yakın olmalıdır.

Her arka hat oyuncusu kendisine karşılık gelen ön hat oyuncusuyla aynı hizada veya arka hat oyuncusunun bir ayağının en azından bir kısmı; orta çizgiye, kendisine karşılık gelen ön hat oyuncusunun öndeki ayağına göre daha uzakta olmalıdır.

7.4.3.2 Sağ (sol) tarafta bulunan her oyuncu, o sıradaki diğer oyuncularla aynı hizada veya sağ (sol) tarafta bulunan her oyuncunun bir ayağının en azından bir kısmı, sağ (sol) taraftaki yan çizgiye, o sırada bulunan diğer oyuncuların sağ (sol) çizgiye göre uzakta olan ayaklarından daha yakın olmalıdır.

7.4.4 Servis vuruşundan sonra oyuncular her tarafa hareket edebilir ve kendi oyun alanlarında veya serbest bölgede herhangi bir pozisyon alabilirler.

7.5 POZİSYON HATASI

7.5.1 Eğer servis atan oyuncu tarafından topa vurulduğu anda herhangi bir oyuncu doğru pozisyonda değilse takım pozisyon hatası yapmış olur. Bu durum, kurallara uygun olmayan bir oyuncu değişikliği ile oyun alanında yer alan bir oyuncu için de geçerlidir ve kurallara uygun olmayan oyuncu değişikliğinin sonuçları uygulanır.

7.5.2 Servis atan oyuncu topa vurduğu anda servis hatası yaparsa bu hata, pozisyon hatasından önce gelir.

7.5.3 Eğer topa vurulduktan sonra bir servis hatası olursa değerlendirilecek olan pozisyon hatasıdır.

7.5.4 Bir pozisyon hatası aşağıdaki sonuçları doğurur:

7.5.4.1 Hata yapan takım, rakip takıma bir sayı verilerek cezalandırılır ve servis atma hakkı da rakip takıma geçer,

7.5.4.2 Oyuncuların pozisyonları düzeltilir.

7.6 DÖNÜŞ

7.6.1 Dönüş sırası, takımın başlangıç dizilişiyle belirlenir. Servis sırası ve oyuncuların pozisyonları set boyunca bu diziliş sırasına göre kontrol edilir.

7.6.2 Servisi karşılayan takım servis atma hakkını kazandığı zaman bu takımın oyuncuları saat yönünde bir pozisyon dönerler: 2 no'lu pozisyondaki oyuncu servis atmak için 1 no'lu pozisyona geçer, 1 no'lu pozisyondaki oyuncu 6 no'lu pozisyona geçer.

7.7 DÖNÜŞ HATASI

7.7.1 Bir dönüş hatası; servis, dönüş sırasına göre atılmadığı zaman yapılır. Bu durum aşağıdaki sonuçları doğurur:

7.7.1.1 Yazı hakemi kornaya/zile basarak oyunu durdurur. Hata yapan takım, rakip takıma bir sayı verilerek cezalandırılır ve servis atma hakkı da rakip takıma geçer;

Eğer bir dönüş hatası, dönüş hatasıyla başlamış olan rallinin hemen bitiminde fark edilirse oynanan rallinin sonucu dikkate alınmadan rakip takıma “yalnızca tek bir (1) sayı” verilir.

7.7.1.2 Oyuncuların dönüş sırası düzeltilir.

7.7.2 Buna ilave olarak yazı hakemi hatanın başlangıç anını tam olarak belirlemeli ve sonrasında takımın hatalı durumda kazandığı sayılar iptal edilmelidir. Rakip takımın kazandığı sayılar geçerli kalır.

Eğer hatanın yapıldığı an tespit edilemiyorsa kazanılmış sayılar iptal edilmez ve hata yapan takım sadece rakibe bir sayı verilerek cezalandırılır ve servis atma hakkı da rakip takıma geçer.

BÖLÜM 4: OYUN HAREKETLERİ

8 OYUNUN SEYRİ

8.1 OYUNDAKİ TOP

Top, başhakemin servis atışına izin veren düdüğü çalmasından sonra servis için vurulduğu andan itibaren oyundadır.

8.2 OYUN DIŞI TOP

Top; hakemlerden biri tarafından belirlenen bir hata için düdük alındığı anda, hata olmadığı zaman ise düdük alındığı anda oyun dıŐıdır.

8.3 DAHİL TOP

Topun bir kısmı, zeminle temasının herhangi bir anında, sınır çizgileri de dahil olmak üzere oyun alanına temas ediyorsa bu top dahil toptur.

8.4 HARIÇ TOP

Top Şu koŐullarda "hariç"tir:

- 8.4.1 Topun zemine temas eden kısmının tamamı, oyun alanının sınırlarını belirleyen çizgilerin tamamen dıŐındaysa,
- 8.4.2 Top oyun alanı dışında bir cisme, tavana veya oyun dışındaki bir kiŐiye değerse,
- 8.4.3 Top antenlere, kablolara ve direklere veya filenin yan bantlar dışındaki kısmına değerse,
- 8.4.4 Kural 10.1.2'de belirtilen durum hariç; file dikey düzlemini, geçiş boşluğunun kısmen veya tamamen dışından geçerse,
- 8.4.5 Topun tamamı filenin altından rakip oyun boşluğuna geçerse.

9 TOPLA OYNAMA

Her takım kendi oyun sahası ve oyun boşluğunda oynamalıdır (Kural 10.1.2 hariç). Takımlar, bununla beraber, topu kendi serbest bölgelerinin dışından ve **yazı hakemi masasının tamamının üzerinden** de geri çevirebilir.

9.1 TAKIM VURUŞLARI

Oyundaki bir oyuncunun topa yaptığı her temas bir vuruŐtur.

Bir takım topu geri göndermek için üç vuruş (blok temasına ilaveten) yapma hakkına sahiptir. Eğer daha fazla vuruş yapılırsa takım "Dört Vuruş" hatası yapmış olur.

9.1.1 Birbirini takip eden temaslar:

Bir oyuncu, topa art arda iki defa vuramaz (Kural 9.2.3, 14.2 ve 14.4.2 hariç).

9.1.2 Aynı anda yapılan temaslar:

İki veya üç oyuncu topa aynı anda dokunabilir.

9.1.2.1 İki (üç) takım arkadaşı topa aynı anda dokunduğu zaman, bu iki (üç) vuruş olarak değerlendirilir (blok hariç). İki (üç) takım arkadaşı topa uzanır, fakat sadece içlerinden biri topa temas ederse bu bir (1) vuruş olarak sayılır. Oyuncuların çarpışması bir hata teşkil etmez.

9.1.2.2 İki rakip oyuncu, file üzerindeki topa aynı anda temas etmişler ve top oyunda kalmışsa top hangi takımın oyun sahasında ise o takımın tekrar üç vuruş yapma hakkı vardır. Böyle bir top "hariç top" olursa bu karşı taraftaki takım (topun oyun dışı olduğu tarafın zıt yönündeki takım) için bir hatadır.

9.1.2.3 Rakip oyuncuların, file üzerindeki bir topa aynı anda yaptıkları vuruşlarda oyuncuların top ile temas süresinin uzaması durumunda oyun devam eder (Tutulmuş top değildir).

9.1.3 Yardımlı vuruşlar:

Bir oyuncunun oyun sahası içinde topa vurmak için takım arkadaşından, herhangi bir yapıdan veya cisimden destek almasına izin verilmez.

Bununla beraber hata yapmak üzere olan bir oyuncu (fileye dokunmak veya orta çizgiyi geçmek gibi) takım arkadaşı tarafından durdurulabilir veya geri çekilebilir.

9.2 VURUŞUN ÖZELLİKLERİ

9.2.1 Top, vücudun herhangi bir kısmına temas edebilir.

9.2.2 Top tutulmamalı ve/veya fırlatılmamalıdır. Top herhangi bir doğrultuda gidebilir.

9.2.3 Temasların aynı anda olması şartıyla top vücudun çeşitli yerlerine dokunabilir.

İstisnalar:

9.2.3.1 Tek bir hareket esnasında olması kaydıyla bir veya daha fazla blok oyuncusu blokta topa art arda dokunabilir.

9.2.3.2 Takımın birinci vuruşunda, temaların tek bir hareket esnasında olması kaydıyla top vücudun çeşitli yerlerine art arda dokunabilir.

9.3 TOPLA OYNAMA HATALARI

9.3.1 Dört Vuruş: Bir takımın geri göndermeden önce topa dört defa vurmasıdır.

9.3.2 Yardımlı Vuruş: Bir oyuncunun topa vurmak için oyun sahası içinde takım arkadaşından, herhangi bir yapıdan veya cisimden destek almasıdır.

9.3.3 Tutulmuş Top: Top, vuruştan sonra sekmezse tutulmuş ve/veya fırlatılmıştır.

9.3.4 Çift Vuruş: Bir oyuncunun topa art arda iki defa vurması veya topun vücudunun çeşitli yerlerine art arda temas etmesidir.

10 FİLEDEKİ TOP

10.1 FİLEYİ GEÇEN TOP

10.1.1 Rakip sahaya gönderilen top filenin üzerinden ve geçiş boşluğu içinden gitmelidir. Geçiş boşluğu, file dikey düzleminin bir parçasıdır ve aşağıdakilerle sınırlıdır:

10.1.1.1 Aşağıda filenin üst kısmıyla,

10.1.1.2 Kenarlarda antenler ve antenlerin varsayılan uzantılarıyla,

10.1.1.3 Yukarıda tavanla.

10.1.2 Top; file dikey düzlemini, geçiş boşluğunun tamamen ya da kısmen dışından geçerek rakibin serbest bölgesine girdiğinde takımın vuruş limiti dahilinde kalmak koşuluyla geri oynanabilir. Ancak bu esnada topu geri çeviren oyuncu:

10.1.2.1 Rakibin oyun alanına temas etmemelidir,

10.1.2.2 Topu file dikey düzleminin aynı tarafından yine tamamen ya da kısmen geçiş boşluğu dışından geçirerek geriye çevirmelidir.

Rakip takım böyle bir hareketi engelleyemez.

10.1.3 File alt boşluğundan geçecek şekilde rakip oyun alanına doğru yönelen bir top, file düzlemini bütünüyle geçinceye kadar oyundadır.

10.2 FİLEYE TEMAS EDEN TOP

Top, fileyi geçerken ona değebilir.

10.3 FİLENİN İÇİNDEKİ TOP

10.3.1 Filenin içine gelen top, takımın üç vuruş limiti içinde geri alınabilir.

10.3.2 Top, filenin iplerini yırtar veya filenin kopmasına neden olursa ralli iptal edilir ve tekrarlatılır.

11 FİLEDEKİ OYUNCU

11.1 FİLENİN DİĞER TARAFINA UZANMA

11.1.1 Blok esnasında bir blokçu, rakibinin hücum vuruşu öncesindeki oyununu engellemek koşuluyla rakibin hücum vuruşu anında veya hücum vuruşunu takiben filenin diğer tarafındaki topa dokunabilir.

11.1.2 Hücum vuruşunu kendi oyun boşluğunda yapmış olması şartıyla, oyuncu hücum vuruşunu yaptıktan sonra, elinin filenin diğer tarafına geçmesine izin verilir.

11.2 FİLENİN ALTINDAN GEÇME

11.2.1 Rakibin oyununa müdahale etmemek şartıyla filenin altından rakibin oyun boşluğuna girilmesine izin verilir.

11.2.2 Orta çizginin üzerinden rakibin oyun alanına girme:

11.2.2.1 Ayağın (ayakların) orta çizginin ötesinde rakibin oyun alanına temas etmesine, karşıya geçen ayağın (ayakların) bir kısmının orta çizgiye temas etmesi veya doğrudan orta çizginin üzerinde olması **ve rakibin oyununu etkilememek** şartıyla izin verilir.

11.2.2.2 Rakibin oyununu etkilememek şartıyla; vücudun, ayakların üst kısmında kalan herhangi bir yerinin rakip oyun alanına temas etmesine izin verilir.

11.2.3 Bir oyuncu, top oyun dışı olduktan sonra rakibinin oyun alanına girebilir.

11.2.4 Rakiplerin oyununa müdahale etmemek şartıyla oyuncular rakiplerinin serbest bölgesine girebilirler.

11.3 FİLEYE TEMAS

11.3.1 Oyuncunun, top ile oynama hareketi esnasında filenin antenler arasında kalan kısmına teması hatadır. Top ile oynama hareketi; daha birçok hareket de dahil olmak üzere sıçramayı, vuruşu (veya teşebbüsü) ve bir sonraki yeni oyun hareketi için dengeli düşüşü kapsar.

11.3.2 Oyuncular; oyunu etkilememek şartıyla direklere, iplere veya filenin antenler dışında kalan kısmı da dahil olmak üzere herhangi bir cisme temas edebilirler (**Kural 9.1.3 hariç – Bkz. Yardımlı Vuruşlar**).

11.3.3 Top, filenin içine takılır ve bu nedenle file rakibe temas ederse bu hata olarak kabul edilmez.

11.4 OYUNCULARIN FİLEDEKİ HATALARI

11.4.1 **Bir oyuncu, rakibinin hücum vuruşu öncesinde rakibinin oyun boşluğundaki topa veya rakibine dokunursa,**

11.4.2 Bir oyuncu, filenin altından rakibin oyun boşluğuna girerken rakibin oyununu etkilerse,

11.4.3 Bir oyuncunun ayağının (ayaklarının) tamamı rakibin oyun alanına girerse.

11.4.4 Bir oyuncu, daha birçok hata da dahil olmak üzere aşağıdaki hareketlerden birini yaparsa oyunu etkilemiş olur:

- Topla oynama hareketi esnasında filenin antenler arasında kalan kısmına veya antenlere temas ederse,
- Filenin antenler arasında kalan kısmını destek veya denge amaçlı kullanırsa,
- Fileye temas ederek rakibine karşı adil olmayan bir avantaj yaratırsa,
- Rakip oyuncunun kurallara uygun topla oynama teşebbüsünü engelleyici hareketler yaparsa,
- Fileyi çekerse / fileye dayanırsa / fileye asılırsa.

Topla oynanırken topa yakın olan veya topla oynamaya çalışan oyuncu, topa herhangi bir temas olmasa bile topla oynama hareketi çerçevesinde değerlendirilir.

Bununla birlikte, filenin antenler dışında kalan kısımlarına temas etmek bir hata olarak değerlendirilmez (Kural 9.1.3 hariç).

12 SERVİS

Servis; topun servis bölgesinde bulunan, geri hattın sağındaki oyuncu tarafından oyuna sokulması hareketidir.

12.1 BİR SETTEKİ İLK SERVİS

12.1.1 Birinci set ile netice setinin (5. set) ilk servisi kura atışıyla belirlenen takım tarafından atılır.

12.1.2 Diğer setler bir önceki sette ilk servisi kullanmamış olan takımın servisi ile başlatılır.

12.2 SERVİS SIRASI

12.2.1 Oyuncular diziliş kağıdına kaydedilen servis sırasını takip etmek zorundadır.

12.2.2 Bir setteki ilk servisten sonra servis kullanacak oyuncu şu şekilde belirlenir:

12.2.2.1 Servis kullanan takım ralliyi kazandığında daha önce servis kullanan oyuncu (veya yerine geçen oyuncu) tekrar servis kullanır.

12.2.2.2 Servis karşılayan takım ralliyi kazandığında servis kullanma hakkını da kazanır ve servisi kullanmadan önce bir pozisyon döner. Ön sağ pozisyondan geri sağ pozisyona gelen oyuncu servis kullanır.

12.3 SERVİS ATMA İZİNİ

Başhakem her iki takımın da oynamaya hazır olduğunu ve servis kullanacak oyuncunun topa sahip olduğunu kontrol ettikten sonra servisin kullanılmasına izin verir.

12.4 SERVİSİN ATILMASI

12.4.1 Topa, havaya atıldıktan ya da elden (ellerden) bırakıldıktan sonra tek el veya kolun herhangi bir kısmıyla vurulmalıdır.

12.4.2 Topun sadece bir kez havaya atılmasına veya elden bırakılmasına izin verilir. Topun yerde sektirilmesine veya elde hareket ettirilmesine müsaade edilir.

12.4.3 Servis kullanan oyuncu, servis vuruşu anında veya sıçrayarak kullanılan bir servis için sıçrama anında oyun alanına (dip çizgi dahil) veya servis bölgesi dışındaki zemine temas edemez.

Bu oyuncu, servis vuruşundan sonra servis bölgesinin dışına veya oyun alanının içine basabilir veya düşebilir.

12.4.4 Servis kullanacak oyuncu topa başhakemin servis için çaldığı düdüğü takip eden 8 saniye içinde vurmalıdır.

12.4.5 Başhakemin düdüğünden önce kullanılan servis iptal edilir ve tekrarlatılır.

12.5 PERDELEME

12.5.1 Servis kullanan takımın oyuncuları kişisel veya grup perdelemesi yaparak rakiplerinin, **servis vuruşunu** ve topun geliş yönünü görmelerini engellememelidirler.

12.5.2 Servis kullanan takımın bir ya da bir grup oyuncusu, servis kullanıldığı sırada kollarını sallar, sıçrar veya yanlamasına hareket ederse ya da oyuncular, grup halinde, **hem servis vuruşunu** hem de topun file dikey düzlemine ulaşana kadarki gidiş yönünü gizlemek için grup halinde durursa perdeleme yapmış olur. **Eğer servis karşılayan takım, servis vuruşunu veya topun file dikey düzlemine ulaşana kadarki gidiş yönünü görebiliyorsa bu durumda bir perdelemeden söz edilemez.**

12.6 SERVİS ATIŞI ESNASINDA YAPILAN HATALAR

12.6.1 Servis atışı hataları:

Aşağıdaki hatalar, rakip takım pozisyon hatası yapıyor olsa bile bir servis değişikliğine yol açar. Servis atan oyuncu:

12.6.1.1 Servis sırasını ihlal ederse,

12.6.1.2 Servis atışını kurallara uygun şekilde yapmazsa.

12.6.2 Servis vuruşundan sonra yapılan hatalar:

Topa kurallara uygun şekilde vurulduktan sonra (bir oyuncunun pozisyon hatası yapmaması kaydıyla) aşağıda belirtiler durumlarda servis “hatalı” kabul edilir.

Eğer top;

12.6.2.1 Servis kullanan takımın oyuncularından birine değer veya file dikey düzlemini geçiş boşluğunun tamamen içinden geçmezse,

12.6.2.2 Oyun alanının dışına giderse,

12.6.2.3 Bir perdelemenin üzerinden geçerse.

12.7 SERVİS VURUŞU ESNASINDA VE SONRASINDA YAPILAN HATALAR, POZİSYON HATALARI

12.7.1 Eğer servis kullanan oyuncu servis vuruşu anında bir hata yaparsa (kurallara uygun olmayan servis atışı, hatalı dönüş sırası vb.) ve rakip takımında da aynı anda bir pozisyon hatası varsa bu durumda ilk önce servis hatası cezalandırılır.

12.7.2 Buna karşılık eğer servis kurallara uygun şekilde kullanılmış, fakat servis atışından sonra bir hata meydana gelmişse (topun hariç top olması ya da bir perdelemenin üstünden gitmesi vb.) pozisyon hatası öncelik kazanır ve cezalandırılır.

13 HÜCUM VURUŞU

13.1 HÜCUM VURUŞUNUN ÖZELLİKLERİ

13.1.1 Servis ve blok hariç olmak üzere topu rakip takıma yönelten bütün vuruşlar hücum vuruşu olarak değerlendirilir.

13.1.2 Hücum vuruşu esnasında “tip”lemeye (plase yapmaya) ancak topa net bir şekilde vurulur ve tutulmaz/fırlatılmazsa izin verilir.

13.1.3 Topun tamamı file dikey düzlemini geçtiği veya top bir rakip oyuncuya temas ettiği anda hücum vuruşu tamamlanmış olur.

13.2 HÜCUM VURUŞUNDAKİ KISITLAMALAR

13.2.1 Bir ön hat oyuncusu, topla temasın kendi oyun boşluğu dahilinde yapılması kaydıyla herhangi bir yükseklikte hücum vuruşunu tamamlayabilir (Kural 13.2.4 ve 13.3.6 hariç).

13.2.2 Bir geri hat oyuncusu, top herhangi bir yükseklikteyken ön bölgenin gerisinden hücum vuruşunu tamamlayabilir.

13.2.2.1 Bir geri hat oyuncusunun ayağı (ayakları) sıçradığı anda hücum çizgisine temas etmemeli veya çizgiyi geçmemelidir.

13.2.2.2 Oyuncu, vuruştan sonra ön bölgeye düşebilir.

13.2.3 Eğer temas anında topun bir kısmı file üst kenar seviyesinin altında ise bir geri hat oyuncusu da ön bölgeden hücum vuruşunu tamamlayabilir.

13.2.4 Top ön bölgede ve file üst kenar seviyesinin tamamen üzerindeyken hiçbir oyuncunun rakibin servisine hücum vuruşu tamamlamasına izin verilmez.

13.3 HÜCUM VURUŞU HATALARI

13.3.1 Bir oyuncu rakip takımın oyun boşluğu içindeki topa vurursa,

13.3.2 Bir oyuncu topu harice vurursa,

13.3.3 Vuruş anında top file üst kenar seviyesinin tamamen üzerindeyken bir geri hat oyuncusu ön bölgeden hücum vuruşunu tamamlarsa,

13.3.4 Top ön bölgede ve file üst kenar seviyesinin tamamen üzerindeyken bir oyuncu rakibinin servisine hücum vuruşunu tamamlarsa,

13.3.5 Vuruş anında top file üst kenar seviyesinin tamamen üzerindeyken libero bir hücum vuruşunu tamamlarsa,

13.3.6 Bir oyuncu, kendi ön bölgesinde bulunan liberonun parmak pasından gelen topa file üst kenar seviyesinin tamamen üzerindeyken bir hücum vuruşunu tamamlarsa.

14 BLOK

14.1 BLOK YAPMA

14.1.1 Blok, fileye yakın olan oyuncuların rakipten gelen topu durdurmak için file üst kenar seviyesinden daha yükseğe uzanarak yaptıkları hareket olup blokçunun topla temas ettiği yüksekliğin önemi yoktur. Sadece ön hat oyuncularının bloğu tamamlamasına izin verilir, ancak topla temas edildiği anda vücudun herhangi bir kısmının file üst kenar seviyesinin üzerinde olması gerekir.

14.1.2 Blok Teşebbüsü:

Topa dokunmadan yapılan blok hareketidir.

14.1.3 Tamamlanmış Blok:

Blokçunun topa değdini andır.

14.1.4 Kolektif Blok:

Birbirine yakın iki veya üç oyuncu tarafından yapılan blok hareketidir. Bu oyuncuların biri topa değdiğinde blok tamamlanır.

14.2 BLOK TEMASI

Top temaslarının bir hareket esnasında yapılmış olması kaydıyla bir veya daha fazla blokçu topa birbiri ardına (çabuk ve devamlı) temas edebilir.

14.3 RAKİBİN OYUN BOŞLUĞUNDAKİ TOPA BLOK YAPMA

Blok esnasında, rakip oyuncunun oyununa müdahale etmemek kaydıyla, bir oyuncu ellerini ve kollarını filenin ötesine geçirebilir. Ancak rakip, bir hücum vuruşu **yapmadan önce** filenin ötesinde topa dokunulmasına izin verilmez.

14.4 BLOK VE TAKIM VURUŞLARI

14.4.1 Blok teması, takımın vuruş haklarından biri olarak sayılmaz. Sonuç olarak; bir takımın, blok temasından sonra topu geri göndermek üzere üç vuruş hakkı daha vardır.

14.4.2 Bloktan sonraki ilk vuruş, blok esnasında topa dokunan da dahil olmak üzere, herhangi bir oyuncu tarafından yapılabilir.

14.5 SERVİS BLOK YAPMA

Rakibin servisine blok yapmak yasaktır.

14.6 BLOK YAPMA HATALARI

14.6.1 Blokçu, rakibinin hücum vuruşundan önce rakibin oyun boşluğundaki topa değerse,

14.6.2 Bir geri hat oyuncusu veya libero bir bloğu tamamlar veya tamamlanmış bir bloğa katılırsa,

14.6.3 Rakibin servisine blok yapılırsa,

14.6.4 Top bloktan harice gönderilirse,

14.6.5 Rakibin oyun boşluğundaki topa anten dışından blok yapılırsa,

14.6.6 Libero oyuncusu ferdi ya da kolektif blok teşebbüsünde bulunursa.

BÖLÜM 5: DURAKLAMALAR, FASILALAR VE GECİKTİRMELER

15 KURALLARA UYGUN OYUN DURAKLAMALARI

Ralli duraklaması, tamamlanmış bir ralli ile başhakemin bir sonraki servis düdüğü arasındaki zamandır.

Kurallara uygun oyun duraklamaları, “Molalar” ve “Oyuncu Değişiklikleri”dir.

15.1 KURALLARA UYGUN DURAKLAMALARIN SAYISI

Her takımın her sette en fazla iki mola ve altı oyuncu değişikliği talep etme hakkı vardır.

FIVB Büyükler Dünya ve Resmi Müsabakaları için FIVB; sponsor, reklam ve yayın anlaşmalarına uygun olarak takım molası ve/veya teknik mola sayısını birer mola azaltabilir.

15.2 DURAKLAMALARIN BİRBİRİNİ TAKİP ETMESİ

15.2.1 Takımlardan birinin talep ettiği bir veya iki mola ile bir oyuncu değişikliği aynı duraklama içerisinde birbirini takip edebilir.

15.2.2 Bununla birlikte bir takımın aynı oyun duraklaması içinde birbirini takip eden oyuncu değişikliği taleplerine izin verilmez. Takım talep ederse aynı oyun duraklaması esnasında iki veya daha fazla oyuncu değiştirebilir.

15.2.3 Aynı takımın iki ayrı oyuncu değişikliği talebi arasında tamamlanmış bir ralli olmalıdır. (Sakatlık ve Oyundan Çıkarma / Diskalifiye durumundaki zorunlu oyuncu değişiklikleri hariç)

15.2.4 Reddedilmiş ve geciktirme uyarısı yaptırımı uygulanmış bir oyun duraklaması talebinden sonra; aynı ralli duraklaması içinde, yani bir sonraki tamamlanmış rallinin bitiminden önce, tekrar herhangi bir duraklama talebinde bulunulmasına izin verilmez.

15.3 KURALLARA UYGUN OYUN DURAKLAMASI TALEPLERİ

15.3.1 Kurallara uygun oyun duraklamaları koç tarafından veya koç takımın başında olmadığı zamanlarda oyundaki kaptan tarafından talep edilir.

15.3.2 Bir setin başlangıcından önce oyuncu değişikliğine izin verilir ve bu değişiklik o sete ait kurallara uygun oyuncu değişikliği olarak kaydedilmelidir.

15.4 MOLALAR

15.4.1 Mola talebi; top oyun dışı olduğunda ve servis düdüğünden önce, ilgili el işareti gösterilerek yapılır. Talep edilen tüm molalar 30 saniye sürer.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında; FIVB, Organizatör tarafından talep edilen düzenlemeleri kabul ederse molaların uzunluklarında değişiklik yapılabilir.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında mola talep etmek için zile basmak ve sonrasında el işareti yapmak zorunludur.

15.4.2 Oyundaki oyuncular, molalar esnasında kendi oturma sıralarının yakınındaki serbest bölgeye gitmek zorundadır.

15.5 OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ

15.5.1 Oyuncu değişikliği; libero veya liberonun yer değiştirdiği oyuncudan başka bir oyuncunun, yazı hakemi tarafından kaydedildikten sonra, o anda oyun alanını terk etmesi gereken bir başka oyuncunun pozisyonuna geçmek için oyuna girme hareketidir.

15.5.2 Oyuncu değişikliği, oyundaki bir oyuncunun sakatlanmasından dolayı zorunlu olarak yapılıyorsa beraberinde koç (veya oyundaki kaptan) oyuncu değişikliğiyle ilgili el işaretini gösterebilir.

15.6 OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİNİN SAYISAL SINIRLAMASI

15.6.1 Başlangıç dizilişinde yer alan bir oyuncu, bir sette yalnızca bir defa oyundan çıkabilir ve bir sette yalnızca bir defa ve sadece diziliş pozisyonunda önceden kendisi için belirlenmiş olan yere girebilir.

15.6.2 Bir yedek oyuncu, başlangıç dizilişindeki bir oyuncunun yerine bir sette bir defa girebilir ve ardından sadece aynı başlangıç oyuncusuyla yer değiştirebilir.

15.7 İSTİSNAİ OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ

Oyuna devam edemeyecek şekilde sakatlanmış/hastalanmış **veya oyundan çıkarılmış/diskalifiye edilmiş** bir oyuncu (Libero hariç) kurallara uygun olarak değiştirilmelidir. Bu mümkün değilse Kural 15.6'da belirtilen sınırlamalar dışında takıma bir "İstisnai" değişiklik yapma hakkı tanınır.

İstisnai değişiklik; sakatlanma/hastalanma/**oyundan çıkarma/diskalifiye** anında, libero, ikinci libero veya liberonun yer değiştirdiği oyuncu dışında, oyun alanında olmayan herhangi bir oyuncunun sakatlanan/hastalanana/**oyundan çıkarılan/diskalifiye edilen** oyuncunun yerine oyuna girmesi demektir. Sakatlanarak/hastalanarak/**oyundan çıkarılarak** istisnai değişiklikle değiştirilen bir oyuncunun tekrar maça girmesine izin verilmez.

İstisnai değişiklik hiçbir koşulda kurallara uygun oyuncu değişikliği olarak değerlendirilemez, ancak müsabaka cetvelindeki set ve maç için toplam değişiklik bölümüne kayıt edilmelidir.

15.8 OYUNDAN ÇIKARMA VEYA DİSKALİFİYE HALİNDE OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ

Oyundan çıkarılan veya diskalifiye edilen bir oyuncu, hemen kurallara uygun oyuncu değişikliği ile değiştirilmelidir. **Eğer bu mümkün değilse takım istisnai değişiklik yapma hakkına sahiptir.** Bu da mümkün değilse takım "eksik" ilan edilir.

15.9 KURALLARA UYGUN OLMAYAN DEĞİŞİKLİK

15.9.1 Oyuncu değişikliği Kural 15.6'da belirtilen sınırları aşıyorsa (Kural 15.7'deki durum hariç) veya müsabaka cetvelinde kayıtlı olmayan bir oyuncu oyuna dahil olmuşsa bu, kurallara uygun olmayan bir değişikliktir.

15.9.2 Bir takım kurallara uygun olmayan bir değişiklik yapmış ve oyuna başlanmışsa sırasıyla aşağıdaki işlemler uygulanacaktır:

15.9.2.1 Takım bir sayı ile cezalandırılır (rakip takıma bir sayı verilir) ve servis atma hakkı rakip takıma geçer,

15.9.2.2 Oyuncu değişikliği düzeltilir,

15.9.2.3 Hatayı yapan takımın, hatanın olduğu andan itibaren hatalı olarak kazandığı sayılar iptal edilir. Rakip takımın sayıları aynen geçerli kalır.

15.10 OYUNCU DEĞİŞİKLİĞİ İŞLEMİ

15.10.1 Oyuncu değişikliği oyuncu değiştirme bölgesi içinde yapılmalıdır.

15.10.2 Oyuncu değişikliği ancak bu değişikliğin müsabaka cetveline kaydedilmesi ve oyuncuların oyuna giriş-çıkış yapabilmesi için gereken zaman kadar sürecektir.

15.10.3 a) Oyuna girecek oyuncunun(ların); ralli duraklamasında, oynamaya hazır durumda oyuncu değiştirme bölgesine gelmesi, fiili olarak oyuncu değişikliği talebidir. Sakatlanma nedeniyle yapılacak oyuncu değişikliği hariç olmak üzere koçun oyuncu değişikliği el işaretini yapmasına gerek yoktur.

b) Eğer oyuncu, **oyuncu değişikliği talebi anında** hazır değilse oyuncu değişikliği kabul edilmez ve takıma bir geciktirme yaptırımı uygulanır.

c) Oyuncu değişikliği talebi, yazı hakemin zili çalması veya yardımcı hakemin düdüğünü çalması ile kabul ve ilan edilir. Değişiklik yardımcı hakemin müsaadesi ile yapılır.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında oyuncu değişikliğini kolaylaştırmak için numaralı levhalar kullanılır (**Bilgilerin; yazı hakemine, tablet vb. elektronik aletlerle iletildiği durumlar hariç.**).

15.10.4 Eğer bir takım birden fazla oyuncu değişikliğini aynı talep esnasında yapmak isterse oyuna girecek yedek oyuncular oyuncu değiştirme bölgesine aynı anda girmelidirler. Bu durumda oyuncu değişiklikleri bir çift oyuncuyu diğerleri takip edecek şekilde peş peşe yapılmalıdır. Eğer değişikliklerden kurallara uygun olmayan(lar) varsa kurallara uygun olan(lar) için değişiklik yapılır, kurallara uygun olmayan(lar) reddedilir ve işlemlerin tümü bittikten sonra bir geciktirme yaptırımı uygulanır.

15.11 KURALLARA UYGUN OLMAYAN OYUN DURAKLAMASI TALEPLERİ

15.11.1 Kurallara uygun olmayan oyun duraklaması talepleri şunlardır:

15.11.1.1 Top oyundayken veya servis düdüğü anında veya sonrasında yapılan talep,

15.11.1.2 Yetkili olmayan bir takım mensubu tarafından yapılan talep,

15.11.1.3 Oyundaki bir oyuncunun sakatlanma/hastalanma/oyundan çıkarılma/diskalifiye edilme durumu hariç; aynı duraklama esnasında (bir sonraki tamamlanmış rallinin bitiminden önce), bir takım tarafından yapılan oyuncu değişikliğinden sonra yine aynı takım tarafından yapılacak ikinci bir oyuncu değişikliği talebi,

15.11.1.4 Müsaade edilen mola ve oyuncu değişikliği sayısı bittikten sonra yapılan talep.

15.11.2 Bir müsabakada oyunu etkilemeyen veya geciktirmeyen kurallara uygun olmayan ilk duraklama talebi başka bir sonuç olmaksızın reddedilmeli ve müsabaka cetveline kayıt edilmelidir.

15.11.3 Müsabakada, aynı takımın, müteakiben yapacağı kurallara uygun olmayan her bir duraklama talebi geciktirme olarak değerlendirilir.

16 OYUNU GECİKTİRMELER

16.1 OYUNU GECİKTİRME TÜRLERİ

Bir takımın; oyunun yeniden başlamasını engelleyen, kurallara uygun olmayan bir hareketi geciktirmedir ve daha birçoklarının yanında aşağıdaki hareketleri kapsar:

16.1.1 Kurallara uygun duraklamaları geciktirmek,

16.1.2 Oyuna başlama işaretini aldıktan sonra diğer oyun duraklamalarını uzatmak,

16.1.3 Kurallara uygun olmayan oyuncu değişikliği talep etmek,

16.1.4 Kurallara uygun olmayan duraklama talebini tekrarlamak,

16.1.5 Bir takım mensubunun oyunu geciktirmesi.

16.2 OYUNU GECİKTİRME CEZALARI

16.2.1 “Geciktirme uyarısı” ve “geciktirme ihtarı”, takımı cezalandıran yaptırımlardır.

16.2.1.1 Geciktirme yaptırımları tüm maç için geçerlidir.

16.2.1.2 Bütün geciktirme yaptırımları müsabaka cetveline kaydedilir.

16.2.2 Bir takım mensubunun maçtaki ilk geciktirmesine “Geciktirme Uyarısı” yaptırımı uygulanır.

16.2.3 Aynı takımın herhangi bir mensubunun aynı maçtaki her türlü ikinci ve sonraki geciktirmeleri hata teşkil eder ve bunlara “Geciktirme İhtarı” yaptırımı uygulanır. Bu durumda rakip takım bir sayı ve servis atma hakkı kazanır.

16.2.4 Set öncesindeki veya iki set arasındaki geciktirme yaptırımları bir sonraki sette uygulanır.

17 İSTİSNAİ OYUN DURAKLAMALARI

17.1 SAKATLANMA – HASTALANMA

17.1.1 Top oyundayken ciddi bir sakatlanma meydana geldiğinde hakem oyunu derhal durdurmalı ve sağlık ekibinin oyun alanına girmesine izin vermelidir.

Daha sonra ralli tekrarlatılır.

17.1.2 Eğer sakatlanmış/hastalanmış bir oyuncu kurallara uygun veya istisnai olarak değiştirilemiyorsa bu oyuncuya 3 dakikalık bir iyileşme süresi tanınır, ancak bu hak o maçta aynı oyuncuya birden fazla verilmez.

Oyuncunun bu süre içinde iyileşmemesi halinde takımı eksik ilan edilir.

17.2 OYUNA HARİCİ MÜDAHALE

Oyun esnasında herhangi bir harici müdahale olursa oyun durdurulur ve ralli tekrarlatılır.

17.3 UZUN SÜRELİ DURAKLAMALAR

17.3.1 Eğer beklenmeyen koşullar nedeniyle maç kesilirse başhakem, organizatör ve varsa Kontrol Komitesi normal koşulların yeniden tesisi için alınacak tedbirleri kararlaştırırlar.

17.3.2 Toplam 4 saati aşmamak kaydıyla oyunda bir veya daha fazla duraklama olduğunda:

17.3.2.1 Eğer maça aynı oyun alanında devam edilecekse kesilmiş olan set normal olarak aynı sayı, aynı oyuncular (oyundan çıkarılmış veya diskalifiye olan oyuncular hariç) ve aynı pozisyonlarla kaldığı yerden devam etmelidir. Daha önce oynanmış setler sayılarıyla aynen muhafaza edilir.

17.3.2.2 Eğer maça başka bir oyun alanında devam edilecekse yarıda kalmış olan set iptal edilir ve aynı takım mensupları ve aynı başlangıç dizilişiiyle (oyundan çıkartılan veya diskalifiye olan oyuncular hariç) yeniden oynatılır ve kayıt edilmiş tüm yaptırımlar korunur. Daha önce oynanmış olan setler sayılarıyla muhafaza edilir.

17.3.3 Toplam 4 saati aşan bir veya daha fazla duraklama olduğunda tüm ma yeniden oynatılır.

18 FASILALAR VE OYUN ALANLARININ DEĞİŞİMİ

18.1 FASILALAR

Fasıla, iki set arasındaki süredir. Setler arasındaki her fasıla 3 dk sürer.

Bu süre zarfında oyun alanları değiştirilir ve takımların başlangıç pozisyonları müsabaka cetveline kaydedilir.

İkinci ve üçüncü set arasındaki fasıla, organizatörün talebi üzerine yetkili organ tarafından 10 dakikaya kadar uzatılabilir.

18.2 OYUN ALANLARININ DEĞİŞİMİ

18.2.1 Takımlar netice seti hariç her setten sonra oyun alanlarını değiştirirler.

18.2.2 Netice setinde önde giden takım 8. sayıya ulaştığı zaman takımlar gecikmeksizin oyun alanlarını değiştirirler ve oyuncuların pozisyonları aynı kalır.

18.2.3 Eğer önde olan takım 8. sayıya ulaştığı zaman değişim yapılmamışsa yanlışlık fark edilir edilmez değişim gerçekleştirilir. Değişimin yapıldığı zamanki sayılar aynen kalır.

BÖLÜM 6: LİBERO OYUNCUSU

19 LİBERO OYUNCUSU

19.1 LİBERONUN BELİRLENMESİ

19.1.1 Her takımın, müsabaka cetveline kayıt edilen oyuncu listesinden en fazla iki oyuncusunu özel defans oyuncusu “libero” olarak belirleme hakkı vardır.

FIVB Büyükler Dünya ve Resmi Müsabakalarında bir takımın, müsabaka cetveline kaydedilmiş 12'den fazla oyuncusu varsa takım listesinde 2 adet liberonun olması zorunludur.

19.1.2 Bütün liberolar, maçtan önce, müsabaka cetvelinde liberolar için özel olarak ayrılmış bölümlere kaydedilmelidir.

19.1.3 Oyun alanındaki libero, asıl liberodur. Eğer bir başka libero varsa takımın ikinci liberosu olacaktır.

19.1.4 Oyun alanında sadece bir libero bulunabilir.

19.2 LİBERONUN GİYECEĞİ MALZEME

Libero oyuncuları, takımın diğer mensuplarının formalarındaki renklerden farklı olan baskın bir renkte bir forma (veya yeniden belirlenen libero için yelek/üstlük) giymek zorundadır. Libero formalarının mutlaka diğer takım oyuncularından ayırt edilebilecek bir biçimde zıt olması gerekir. **Liberolar, hem takımın geri kalanından hem de birbirlerinden farklı formalar giyebilir.**

Libero formalarının takımın diğer mensuplarıyla aynı şekilde numaralandırılması gerekir.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında, yeniden belirlenen liberonun; üzerinde kendi numarası olan, mümkünse orijinal libero ile aynı model ve renkte forma giymesi zorunludur.

19.3 LİBEROYU KAPSAYAN HAREKETLER

19.3.1 Oyun hareketleri

19.3.1.1 Liberonun, herhangi bir geri hat oyuncusunun yerini almasına izin verilir.

19.3.1.2 Liberonun görevleri bir geri hat oyuncusu olmakla sınırlandırılmıştır ve eğer temas anında top file üst kenar seviyesinin tamamen üzerindeyse oyun alanı ve serbest bölge dahil hiçbir yerden bir hücum vuruşunu tamamlamasına izin verilmez.

19.3.1.3 Libero servis atamaz, blok yapamaz veya blok teşebbüsünde bulunamaz.

19.3.1.4 Bir oyuncu; kendi ön bölgesinde bulunan bir liberonun parmak pasından gelen topa, file üst kenar seviyesinin tamamen üzerindeyken hücum vuruşunu tamamlayamaz. Eğer libero böyle bir pası kendi ön bölgesinin dışından atıyorsa bu topa serbestçe hücum vuruşu tamamlanabilir.

19.3.2 Oyuncuların yer değiştirmesi

19.3.2.1 Liberonun, bir oyuncu ile yer değişmesi kurallara uygun oyuncu değişikliği olarak sayılmaz.

Bu yer değişiklikleri sınırsızdır, ancak liberoyla ilgili değişikliklerin arasında bir tamamlanmış ralli olması gerekir (ihtar yaptırımı nedeniyle 4 numaralı pozisyona zorunlu bir dönüş yapılmadıkça veya asıl libero oyuna devam edemeyecek duruma gelip rallinin tamamlanmadan sona ermesine neden olmadıkça).

19.3.2.2 Herhangi bir libero ile yer değiştiren oyuncu, her iki liberodan birinin yerine oyuna dönebilir. Asıl liberonun yerine sadece daha önce yer değiştirdiği aynı pozisyondaki oyuncu veya ikinci libero geçebilir.

19.3.2.3 Her setin başlangıcında, yardımcı hakem takımın başlangıç dizilişini kontrol edene ve başlangıç oyuncularından birinin libero ile yer değişimine onay verene kadar libero oyun alanına giremez.

19.3.2.4 Set içinde yapılacak liberonun yer değişiklikleri, ancak top oyun dışındayken ve servis düdüğünden önce yapılmalıdır.

19.3.2.5 Servis düdüğünden sonra fakat servis vuruşundan önce yapılan yer değişikliği reddedilmemelidir; ancak ralli bitiminden sonra oyundaki kaptana, bunun izin verilmeyen bir prosedür olduğu ve tekrarının geciktirme yaptırımına neden olacağı hatırlatılmalıdır.

19.3.2.6 Müteakip geç yer değiştirmelerde oyun derhal durdurulur ve takıma geciktirme yaptırımı uygulanır. Bir sonraki servisi atacak takım, geciktirme yaptırımının derecesine göre (uyarı veya ihtar) belirlenir.

19.3.2.7 Libero ve yer değişeceği oyuncu, oyun alanına giriş ve çıkışlarını sadece libero değişim bölgesinden yapabilir.

19.3.2.8 Liberoya ilişkin tüm yer değiştirmeler, libero takip çizelgesine (eğer kullanılıyorsa) ya da elektronik müsabaka cetveline kaydedilmelidir.

19.3.2.9 Kurallara aykırı bir libero değişimi (daha başkalarının yanında) şunları içerebilir:

- Libero değişimlerinin arasında tamamlanmış ralli olmaması
- Liberonun, yer değiştirmiş olduğu kurallara uygun oyuncunun veya ikinci liberonun dışında başka bir oyuncu ile yer değiştirmesi

Kurallara uygun olmayan bir libero değişimi, kurallara uygun olmayan oyuncu değişikliği gibi düşünülür.

Bir sonraki ralli başlamadan önce kurallara uygun olmayan bir libero değişikliği fark edilirse sonrasında hakemler tarafından düzeltilir ve takıma geciktirme yaptırımı uygulanır.

Kurallara uygun olmayan libero değişikliği servis vuruşundan sonra fark edilirse sonuçları kurallara uygun olmayan oyuncu değişikliği ile aynıdır.

19.4 LİBERONUN YENİDEN BELİRLENMESİ

19.4.1 Libero; oyundan çıkarma, diskalifiye (ihraç), sakatlık ve hastalıktan dolayı oyuna devam edemeyecek hale gelirse,

19.4.2 Koç veya koçun yokluğunda oyundaki kaptan tarafından liberonun herhangi bir sebepten dolayı oynayamayacağı beyan edilirse.

19.4.3 Tek liberolu takım:

19.4.3.1 Müsabaka cetveline sadece bir liberonun kaydedildiği durumda, Kural 19.4.1'e göre maça devam edemeyeceği belirtilirse koç (koçun yokluğunda oyundaki kaptan), (liberonun yer değiştirdiği oyuncu dışında) yeniden belirlenmesi anında oyun alanında olmayan herhangi bir oyuncuyu maçın geri kalan bölümü için libero olarak belirleyebilir.

19.4.3.2 Eğer orijinal libero oyuna devam edemezse kendisiyle değişen oyuncu ile yer değiştirebilir veya derhal ve doğrudan yeni bir libero belirlenir. Yeni bir libero belirlenmesine konu olan orijinal libero maçın geri kalan bölümünde oynayamaz.

19.4.3.3 Eğer libero oynayamayacağını bildirdiğinde oyun alanında değilse bu durumda libero yeniden belirlenebilir. Bu durumda orijinal libero maçın geri kalan bölümünde oynayamaz.

19.4.3.4 Koç veya koçun yokluğunda oyundaki kaptan, yardımcı hakemle iletişim kurarak yeni libero belirlenmesi konusunda bilgi verir.

19.4.3.5 Yeniden belirlenen libero da oynayamayacak duruma gelirse yeni liberoların belirlenmesine izin verilir.

19.4.3.6 Eğer koç; takım kaptanını yeni libero olarak belirlemek isterse takım kaptanı, yeni libero olarak belirlenebilir.

19.4.3.7 Liberonun yeniden belirlenmesi halinde bu oyuncunun numarası müsabaka cetvelindeki "Düşünceler" bölümüne ve libero takip çizelgesine (ve kullanılıyorsa elektronik müsabaka cetveline) kaydedilmelidir.

19.4.4 İki liberolu takım:

19.4.4.1 Takım müsabaka cetveline iki libero kayıt ettirdiyse ve bunlardan biri oyuna devam edemeyecek durumdaysa takım tek libero ile oynama hakkına sahiptir.

Yedek libero da oynamayacak duruma gelene kadar yeniden libero belirlenemez.

İkinci libero maça devam edemeyecek duruma gelmedikçe yeniden libero belirlenmesine izin verilmez.

19.5 ÖZET

19.5.1 Eğer libero oyundan çıkarma veya diskalifiye ile cezalandırılırsa bu durumda hemen ikinci libero ile yer değiştirir. Takımın sadece bir liberosu varsa takım yeni bir libero belirleme hakkına sahiptir.

BÖLÜM 7: KATILANLARIN DAVRANIŞLARI

20 DAVRANIŞ KOŞULLARI

20.1 SPORTMENÇE DAVRANIŞ

20.1.1 Oyuna katılanlar "Resmi Voleybol Oyun Kuralları"nı bilmek ve onlara uymak zorundadırlar.

20.1.2 Oyuna katılanlar; sportmenliğe yakışır bir şekilde, hakemlerin kararlarını tartışmaksızın kabul etmek zorundadırlar.

Herhangi bir şüpheli durumda yalnız oyundaki kaptan vasıtasıyla açıklama isteğinde bulunulabilir.

20.1.3 Oyuna katılanlar, hakemlerin kararlarını etkilemek veya kendi takımlarının yaptığı hataları gizlemek amacıyla yönelik tutum veya hareketlerden sakınmalıdırlar.

20.2 DÜRÜST SPORCULUK ANLAYIŞI

20.2.1 Oyuna katılanlar dürüst sporculuk (Fair Play) anlayışı içerisinde sadece hakemlere karşı değil; aynı zamanda diğer görevlilere, rakiplerine, takım arkadaşlarına ve seyircilere karşı da nazik ve saygılı davranmalıdırlar.

20.2.2 Maç esnasında takım mensuplarının kendi aralarında konuşmalarına izin verilir.

21 HATALI DAVRANIŞLAR VE YAPTIRIMLARI

21.1 KÜÇÜK HATALI DAVRANIŞLAR

Küçük hatalı davranışlar için ceza verilmez. Takımların ceza uygulanacak seviyeye yaklaşmalarını önlemek başhakemin görevidir.

Uygulama iki aşamada yapılır:

1. Aşama: Oyundaki kaptanı çağırıp sözlü uyarmak
2. Aşama: İlgili takım üyesine sarı kart göstermek. Bu uyarı bir cezalandırma değildir, ancak takım mensubunun (ve tüm takımın) maç için artık ceza seviyesine ulaştığını bildiren bir sembol (bildirim) niteliğindedir. Müsabaka cetveline kayıt edilir ve derhal uygulanacak sonucu yoktur.

21.2 YAPTIRIMLARA YOL AÇAN HATALI DAVRANIŞLAR

Takım mensuplarından birinin resmi görevlilere, rakiplerine, takım arkadaşlarına veya seyircilere yönelik hatalı davranışı hatanın ciddiyetine göre üç ayrı kategoride sınıflandırılır:

21.2.1 Kaba davranış: Terbiye ve ahlak prensiplerine aykırı hareketler

21.2.2 Saldırgan davranış: İtibar düşürücü veya hakaret edici sözler veya hareketler

21.2.3 Tecavüzkar davranış: Fiili fiziksel saldırı veya saldırgan ya da tehditkar davranışlar

21.3 CEZA TABLOSU

Başhakemin kararına göre ve hatanın ciddiyetine bağlı olarak uygulanacak ve müsabaka cetveline kaydedilecek yaptırımlar; "İhtar", "Oyundan Çıkarma" ve "Diskalifiye"dir.

21.3.1 İhtar

Maçta takımın herhangi bir üyesinin ilk kaba davranışı rakibe bir sayı verilerek cezalandırılır ve servis atma hakkı da rakibe geçer.

21.3.2 Oyundan Çıkarma

21.3.2.1 Oyundan çıkarma ile cezalandırılan bir takım mensubu setin geri kalan kısmında **yer alamaz. Bu kişi, başka bir sonuç olmaksızın derhal takımının soyunma odasına gönderilir ve devam eden set sona erene kadar orada bulunur.**

Oyundan çıkarılan bir koç set içindeki yetkilerini kullanma ve sete müdahale etme hakkını kaybeder, **takımının soyunma odasına gönderilir ve devam eden set sona erene kadar orada bulunur.**

21.3.2.2 Bir takım mensubunun ilk saldırgan davranışı, başka bir sonuç olmaksızın, oyundan çıkarma ile cezalandırılır.

21.3.2.3 Aynı takım mensubunun aynı maçtaki ikinci kaba davranışı, bir başka sonuç olmaksızın, oyundan çıkarma ile cezalandırılır.

21.3.3 Diskalifiye

21.3.3.1 Diskalifiye ile cezalandırılan bir takım mensubu, eğer oyun alanındaysa derhal kurallara uygun olarak veya **istisnai olarak değiştirilir ve maçın geri kalan kısmı için, başka bir sonuç olmaksızın, takımının soyunma odasına gönderilir.**

21.3.3.2 İlk fiziksel saldırı veya saldırgan ya da tehditkar davranış, bir başka sonuç olmaksızın, diskalifiye ile cezalandırılır.

21.3.3.3 Aynı maçta aynı takım mensubu tarafından yapılan ikinci bir saldırgan davranış, başka bir sonuç olmaksızın, diskalifiye ile cezalandırılır.

21.3.3.4 Aynı maçta aynı takım mensubu tarafından yapılan üçüncü bir kaba davranış, başka bir sonuç olmaksızın, diskalifiye ile cezalandırılır.

21.4 HATALI DAVRANIŞ CEZALARININ UYGULANMASI

21.4.1 Tüm hatalı davranış cezalandırmaları bireysel cezalardır, bütün maç için geçerlidir ve müsabaka cetveline kaydedilir.

21.4.2 Aynı takım mensubunun aynı maçtaki hatalı davranış tekrarı, artarak cezalandırılır (takım mensubuna birbirini izleyen her hatası için daha ağır bir ceza uygulanır).

21.4.3 Saldırgan davranış ve tecavüzkar davranıştan kaynaklanan oyundan çıkarma ya da diskalifiye için daha önce bir cezalandırma uygulanmış olması gerekmez.

21.5 SET ÖNCESİ VE SETLER ARASINDAKİ HATALI DAVRANIŞLAR

Setlerden önce veya setler arasında meydana gelen herhangi bir hatalı davranış Kural 21.3 uyarınca değerlendirilir ve cezalar bir sonraki sette uygulanır.

21.6 HATALI DAVRANIŞLARIN ÖZETİ VE KULLANILAN KARTLAR

UYARI: Ceza yoktur, uyarı niteliğindedir.

1.Aşama: Sözlü uyarı yapılır.

2.Aşama: Sarı kart gösterilir.

İHTAR: Cezadır. Kırmızı kart gösterilir.

OYUNDAN ÇIKARMA: Cezadır. Sarı ve kırmızı kart birlikte aynı elde gösterilir.

DİSKALİFİYE: Cezadır. Sarı ve kırmızı kart ayrı ayrı iki elde gösterilir.

KISIM II

HAKEMLER

SORUMLULUKLARI VE RESMİ EL İŞARETLERİ

BÖLÜM 8: HAKEMLER

22 HAKEM TAKIMI VE YÖNETİM USULLERİ

22.1 OLUŞUM

Bir maçtaki hakem **takımı** aşağıdaki görevlilerden oluşur:

- Başhakem
- Yardımcı hakem
- **Challenge hakemi**
- **Rezerv (Yedek) hakem**
- Yazı hakemi
- Dört (iki) çizgi hakemi

Duruş yerleri Şekil 10'da verilmiştir.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında **bir challenge hakemi (Video Challenge Sistemi kullanılıyorsa)**, **bir rezerv (yedek) hakem** ve bir skor hakemi bulunması zorunludur.

22.2 YÖNETİM USULLERİ

22.2.1 Maç esnasında sadece başhakem ve yardımcı hakem düdük çalabilir.

22.2.1.1 Ralliyi başlatan servis atışı için işareti başhakem verir,

22.2.1.2 Başhakem ve yardımcı hakem bir hata yapıldığından ve hatanın nevini belirlemekten emin olduklarında düdük çalarak rallinin sona erdiğini ilan ederler.

22.2.2 Top oyun dışındayken başhakem ve yardımcı hakem bir takımın talebini kabul ya da reddettiklerini belirtmek için düdük çalarlar.

22.2.3 Bir hakem, rallinin sona erdiğini işaret eden düdüğünü çaldıktan hemen sonra hakemler resmi el işaretleriyle aşağıdaki hususları belirtmek zorundadır.

22.2.3.1 Eğer hata için düdüğü başhakem çalarsa sırasıyla şunları belirtecektir:

- a) Servis atacak takım,
- b) Hatanın nevi,
- c) Hatalı oyuncu(lar) (eğer gerekirse)

22.2.3.2 Eğer hata için düdüğü yardımcı hakem çalmışsa şunları gösterecektir:

- a) Hatanın nevi,
- b) Hatalı oyuncu (eğer gerekirse),
- c) Başhakemin el işaretini takip ederek, servis atacak takım.

Bu durumda başhakem ne hatanın nevini gösterir ne de hatalı oyuncuyu gösterir, sadece servis kullanacak takımı gösterir.

22.2.3.3 Geri hat oyuncusu veya liberonun hatalı hücum vuruşu yapması durumunda Kural 22.2.3.1 ve 22.2.3.2'ye göre her iki hakem de hatayı işaret ederler.

22.2.3.4 Çift hata olması halinde iki hakem de sırasıyla şunları gösterirler:

- a) Hatanın nevi,
- b) Hatalı oyuncular (eğer gerekirse),
- c) Başhakem servisi kullanacak takımı işaret eder.

23 BAŞHAKEM

23.1 DURUŞ YERİ

Başhakem, filenin dış tarafında ve yazı hakeminin karşısında konuşlandırılan bir hakem sandalyesinde ayakta durarak görevlerini yerine getirir. Bakış hizası, file üst kenar seviyesinin yaklaşık 50 cm yukarısında olmalıdır.

23.2 YETKİLERİ

23.2.1 Başhakem, maçı başından sonuna kadar yönetir. Maç esnasında hakem takımının ve takımların tüm mensupları üzerinde otorite sahibidir.

Maç esnasında başhakemin kararları kesindir. Başhakem, hataya düştüklerini fark ettiği takdirde hakem grubunun diğer mensuplarının kararlarını geçersiz saymaya yetkilidir.

Başhakem, görevini doğru yapmayan hakem grubu mensubunu değiştirebilir.

23.2.2 Başhakem aynı zamanda top toplayıcıların ve **hızlı silicilerin** çalışmalarını da kontrol eder.

23.2.3 Başhakem, kurallarda belirtilmemiş olan konular da dahil olmak üzere oyuna ilişkin her türlü konuda karar verme yetkisine sahiptir.

23.2.4 Başhakem, kararları hakkında herhangi bir tartışmaya izin vermemelidir.

Ancak oyundaki kaptanın talep etmesi halinde, kararlarına esas teşkil eden kuralların uygulanması veya yorumu hakkında açıklama yapacaktır.

Eğer oyundaki kaptan, başhakemin açıklamasını kabullenmez ve kararına itiraz etmek isterse bu itirazı maçın sonunda kayda geçirme hakkını saklı tuttuğunu derhal açıklamalıdır. Başhakemin, oyundaki kaptanın bu hakkını kullanmasına müsaade etmesi gerekir.

23.2.5 Başhakem maç öncesinde ve esnasında oyun sahasının ve koşullarının oyun gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığını belirlemekten sorumludur.

23.3 SORUMLULUKLARI

23.3.1 Maç Öncesi:

23.3.1.1 Oyun sahasının koşullarını, topları ve diğer malzemeleri denetler,

23.3.1.2 Takım kaptanlarıyla birlikte kura atışı yapar,

23.3.1.3 Takımların ısınmalarını kontrol eder.

23.3.2 Maç Esnasında:

23.3.2.1 Takımlara uyarıda bulunmak,

23.3.2.2 Hatalı davranış ve geciktirmelere yaptırım uygulamak.

23.3.2.3 Aşağıdaki hususlarda karar vermek:

- a) Servis atan oyuncunun ve perdeleme dahil servis atan takımın pozisyon hatalarına,
- b) Topla oynama hatalarına,
- c) File üst kenar seviyesi üzerindeki hatalara ve **tamamen olmamakla birlikte** öncelikle hücum yapan takımın tarafındaki oyuncunun fileye hatalı temasına,
- d) Geri hat oyuncularının ve liberonun hücum vuruşu hatalarına,
- e) Bir oyuncunun; kendi ön bölgesinde bulunan bir liberonun parmak pasından gelen topa, file üst kenar seviyesi üzerindeyken yaptığı tamamlanmış hücum vuruşuna,
- f) Topun bütünüyle file altındaki boşluktan geçmesine,
- g) Geri hat oyuncusu tarafından tamamlanmış bir bloğa veya liberonun blok teşebbüsüne,
- h) Topun; file düzlemini, geçiş boşluğunun kısmen veya bütünüyle dışından geçerek rakip oyun alanına girmesine veya oyun alanının kendi tarafındaki antene değmesine,
- i) Servisten gelen topun ve 3. vuruştan sonraki topun, oyun alanının kendi tarafındaki antenin üzerinden veya dışından geçmesine.

23.3.3 Maç Sonu:

Müsabaka cetvelini kontrol eder ve imzalar.

24 YARDIMCI HAKEM

24.1 DURUŞ YERİ

Yardımcı hakem, görevlerini; başhakemin karşı tarafındaki direğin yakınında ve onunla yüz yüze gelecek şekilde, oyun alanının dışında, ayakta yerine getirir.

24.2 YETKİLERİ

24.2.1 Yardımcı hakem, başhakemin yardımcısıdır. Ancak kendi görev sahasına giren yetkileri de vardır.

Başhakem görevine devam edemeyecek duruma gelirse yardımcı hakem onun yerini alır.

24.2.2 Yardımcı hakem; yetki çerçevesi dışındaki hataları düdük çalmadan işaret edebilir, ancak bunlar için başhakeme ısrar edemez.

24.2.3 Yardımcı hakem, yazı hakeminin çalışmasını kontrol eder.

24.2.4 Yardımcı hakem, takımların oturma sıralarındaki takım mensuplarının hareketlerini kontrol eder ve bunların hatalı davranışlarını başhakeme bildirir.

24.2.5 Yardımcı hakem, ısınma sahasındaki oyuncuların hareketlerini kontrol eder.

24.2.6 Yardımcı hakem; duraklamalar için müsaade verir, sürelerini denetler ve kurallara uygun olmayan talepleri reddeder.

24.2.7 Yardımcı hakem; her takımın kullandığı mola ve oyuncu değişikliği adedini kontrol eder, 2. mola ile 5. ve 6. oyuncu değişikliklerini başhakem ve ilgili koça bildirir.

24.2.8 Bir oyuncunun sakatlanması halinde yardımcı hakem istisnai oyuncu değişikliğine müsaade eder veya oyuncuya 3 dakikalık iyileşme süresi tanır.

24.2.9 Yardımcı hakem, başta ön bölge olmak üzere zeminin durumunu kontrol eder. Ayrıca maç esnasında topların kurallara uygun olup olmadığını denetler.

FIVB Dünya ve Resmi müsabakalarında Kural 24.2.5'te belirtilmiş görevler rezerv (yedek) hakem tarafından yürütülür.

24.3 SORUMLULUKLARI

24.3.1 Her setin başlangıcında, netice setindeki oyun alanı değişiminden sonra ve gerekli olduğu her durumda, oyun alanındaki oyuncuların fiili pozisyonlarının diziliş kağıtlarındaki kayıtlara uygunluğunu denetler.

24.3.2 Maç esnasında yardımcı hakem aşağıdaki hallerde karar verir, düdük çalar ve işaret eder:

24.3.2.1 Rakibin oyun alanına ve filenin altındaki boşluğa girilmesine,

24.3.2.2 Servis karşılayan takımın pozisyon hatalarına,

24.3.2.3 **Tamamen olmamakla birlikte** öncelikle blok yapan takım oyuncularının tarafındaki bir oyuncunun fileye hatalı temasına veya oyuncunun oyun alanının kendi tarafındaki antene hatalı temasına,

24.3.2.4 Bir geri hat oyuncusu tarafından tamamlanmış bir bloğa veya liberonun blok teşebbüsüne ya da geri hat oyuncusu veya libero tarafından yapılan hücum vuruşu hatalarına,

24.3.2.5 Topun yabancı bir cisme temasına,

24.3.2.6 Başhakemin teması görebilecek pozisyonda olmadığı zamanlarda topun zemine temasına,

24.3.2.7 Topun; file düzlemini, geçiş boşluğunun kısmen veya bütünüyle dışından geçerek rakip oyun alanına gitmesine veya oyun alanının kendi tarafındaki antene değmesine,

24.3.2.8 Servisten gelen topun ve 3. vuruştan sonraki topun, oyun alanının kendi tarafındaki antenin üzerinden veya dışından geçmesine.

24.3.3 Maçın sonunda müsabaka cetvelini kontrol eder ve imzalar.

25 CHALLENGE HAKEMİ

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında, eğer Video Challenge Sistemi (VCS) kullanılıyorsa bir challenge hakemi olması zorunludur.

25.1 DURUŞ YERİ

Challenge hakemi; görevlerini, FIVB Teknik Delegesi tarafından belirlenen ayrı bir bölgede yer alan challenge kabininde yerine getirir.

25.2 SORUMLULUKLARI

25.2.1 Challenge sürecini yönetir ve bu sürecin, yürürlükteki Challenge Talimatlarına göre gerçekleştirildiğinden emin olur.

25.2.2 Challenge hakemi, görevi süresince resmi hakem kıyafetini giyer.

25.2.3 Bir challenge işleminden sonra başhakemi, hatanın nevi konusunda bilgilendirir.

25.2.4 Maçın sonunda müsabaka cetvelini imzalar.

26 REZERV (YEDEK) HAKEM

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında rezerv (yedek) hakem zorunludur.

26.1 DURUŞ YERİ

Rezerv (Yedek) hakem; görevlerini, FIVB Saha Planında belirlenmiş ayrı bir konumda yerine getirir.

26.2 SORUMLULUKLARI

26.2.1 Rezerv (Yedek) Hakem aşağıdakileri yapmakla görevlidir:

26.2.2 Görevi süresince resmi hakem kıyafetini giyer,

26.2.3 Yardımcı hakem, görevine devam edemeyecek duruma gelirse veya yardımcı hakem, başhakem pozisyonuna geçerse yardımcı hakemin yerini alır,

26.2.4 Maçtan önce ve set aralarında oyuncu değişikliği tabelalarını kontrol eder (eğer tabela kullanılıyorsa),

26.2.5 Takımlar tarafından kullanılan tabletlerde bir sorun olup olmadığını maçtan önce ve set aralarında kontrol eder.

26.2.6 Serbest bölgenin temiz tutulması için yardımcı hakeme yardım eder,

26.2.7 Oyundan çıkarılmış veya diskalifiye edilmiş bir takım mensubunun soyunma odasına yönlendirilmesi hususunda yardımcı hakeme yardım eder,

26.2.8 Takım oturma sıralarındaki ve ısınma sahasındaki oyuncuları kontrol eder,

26.2.9 Başlangıç dizilişinde yer alan oyuncuların tanıtılmasının hemen ardından dört adet maç topunu, yardımcı hakem oyundaki oyuncuların dizilişlerini kontrol ettikten sonra ise bir adet maç topunu yardımcı hakeme verir,

26.2.10 Hızlı silicileri yönlendirmek amacıyla yardımcı hakeme yardım eder.

27 YAZI HAKEMİ

27.1 DURUŞ YERİ

Yazı hakemi, görevlerini; başhakemin karşısında ve onunla yüz yüze gelecek şekilde, yazı masasında oturarak yerine getirir.

27.2 SORUMLULUKLARI

Yazı hakemi, yardımcı hakem ile iş birliği yaparak kurallara uygun şekilde müsabaka cetvelini tutar.

Yazı hakemi kendi sorumlulukları içindeki kurallara aykırı bir durumu hakemlere bildirmek ve işaret vermek için zil veya başka bir ses aleti kullanır.

27.2.1 Maç ve Set Öncesi:

27.2.1.1 Yürürlükteki usullere uygun şekilde libero oyuncularının isim ve numaraları da dahil olmak üzere maça ve takımlara ilişkin verileri kaydeder ve takım kaptanları ile koçların imzalarını alır,

27.2.1.2 Diziliş kağıdından her takımın başlangıç dizilişini kaydeder (Elektronik alet – tablet kullanılan müsabakalarda elektronik ortamdan gönderilen verileri kontrol eder).

27.2.1.3 Yazı hakemi diziliş kağıtlarını zamanında alamadığı takdirde bu durumu derhal yardımcı hakeme bildirir.

27.2.2 Maç Esnasında:

27.2.2.1 Kazanılan sayıları kaydeder,

27.2.2.2 Her takımın servis kullanma sırasını kontrol eder ve herhangi bir yanlışlığı servis atışından hemen sonra hakemlere bildirir,

27.2.2.3 Oyuncu değişikliği taleplerinde zili kullanarak ve oyuncuların numaralarını kontrol ederek talebi kabul ve ilan etmeye yetkilidir. Ayrıca oyuncu değişiklikleri ve molaları kaydedip yardımcı hakemi bilgilendirir,

27.2.2.4 Bir duraklama talebinin kurallara uygun olmaması halinde durumu hakemlere bildirir,

27.2.2.5 Setlerin bitimini ve netice setinde 8'inci sayının kaydedildiğini hakemlere bildirir,

27.2.2.6 Hatalı davranış uyarılarını, cezaları ve kurallara uygun olmayan talepleri kaydeder,

27.2.2.7 İstisnai oyuncu değişiklikleri, iyileşme süresi, uzatılmış duraklamalar, harici müdahale, liberonun yeniden belirlenmesi gibi diğer tüm olayları yardımcı hakemin direktifleri doğrultusunda kaydeder,

27.2.2.8 Setler arasındaki fasılayı kontrol eder.

27.2.3 Maç Sonu:

27.2.3.1 Maçın sonucunu yazar,

27.2.3.2 Bir itiraz olması halinde başhakemin izniyle müsabaka cetveline itiraz edilen olay hakkında bir beyan yazar veya takım kaptanının/oyundaki kaptanın yazmasına izin verir,

27.2.3.3 Müsabaka cetvelini imzaladıktan sonra takım kaptanlarının ve daha sonra da hakemlerin imzalarını alır.

28 SKOR HAKEMİ

28.1 DURUŞ YERİ

Skor hakemi, masada yazı hakeminin yanında oturarak görevlerini yerine getirir.

28.2 SORUMLULUKLARI

Libero değişimlerini kaydeder,

Yazı hakeminin çalışmasına yardım eder,

Yazı hakemi, görevine devam edemeyecek duruma gelirse skor hakemi onun yerine geçer.

28.2.1 Maç Öncesi:

28.2.1.1 Libero kontrol cetvelini hazırlar,

28.2.1.2 Yedek maç kağıdını hazırlar.

28.2.2 Maç Esnasında:

28.2.2.1 Libero değişimlerinin/Liberonun yeniden belirlenmesinin detaylarını yazar,

28.2.2.2 Hatalı libero değişimlerini zili kullanmak suretiyle hakemlere bildirir,

28.2.2.3 Yazı masasındaki manuel skorbordu kullanır,

28.2.2.4 Skorbordun doğru skoru gösterdiğini kontrol eder,

28.2.2.5 Eğer gerekirse bilgileri yedek maç kağıdına geçirir ve yazı hakemine verir.

28.2.3 Maç Sonu:

28.2.3.1 Libero kontrol cetvelini imzalar ve kontrol için teslim eder,

28.2.3.2 Müsabaka cetvelini imzalar.

Elektronik Müsabaka Cetvelinin kullanıldığı FIVB Dünya ve Resmi müsabakalarında skor hakemi; oyuncu değişikliklerin anonsu ve libero değişikliklerinin kontrolü için yazı hakemi ile birlikte hareket eder, ayrıca yardımcı hakemi duraklama talep eden takıma yönlendirir.

29 ÇİZGİ HAKEMLERİ

29.1 DURUŞ YERİ

Eğer sadece iki çizgi hakemi kullanılıyorsa oyun alanının başhakem ve yardımcı hakemin sağ elleri tarafındaki köşelerinde ve bu köşelerden 1 ila 2 metre uzaklıkta, ayakta dururlar.

Her biri kendi tarafındaki hem dip hem yan çizgiyi kontrol eder.

FIVB Dünya ve Resmi Müsabakalarında, **eğer dört çizgi hakemi bulunuyorsa** bu hakemler; serbest bölgede, oyun alanının her köşesinden 1 ila 3 metre uzaklıkta, kontrol ettikleri çizginin varsayılan uzantısı üzerinde, ayakta dururlar.

29.2 SORUMLULUKLARI

29.2.1 Çizgi hakemleri (40x40 cm) bayraklarını kullanarak aşağıda belirtilen hususları işaret etmek suretiyle görevlerini yerine getirirler:

29.2.1.1 Kendi çizgilerine yakın düşen topun “dahil” veya “hariç” olduğunu,

29.2.1.2 Harice düşen toplarda topu karşılayan takımın topa temaslarını,

29.2.1.3 Topun antene temasını, servis atışından ve takımların üçüncü vuruşlarından sonra geçiş boşluğunun dışından fileyi geçen topu vb.,

29.2.1.4 Servis atışı esnasında ayağı kendi oyun alanının dışına basan herhangi bir oyuncuyu (servis kullanan hariç),

29.2.1.5 Servis kullanan oyuncunun servis bölgesini ihlali ile ilgili ayak hatalarını,

29.2.1.6 Herhangi bir oyuncunun topla oynama hareketi esnasında veya oyuna müdahale ederek oyun alanının kendi tarafındaki antenle temasını,

29.2.1.7 Rakip oyun alanına doğru, fileyi geçiş boşluğu dışından geçen veya oyun alanının kendi tarafındaki antene temas eden topu.

29.2.2 Çizgi hakemi, başhakemin talebi halinde işaretini tekrarlamalıdır.

30 RESMİ İŞARETLER

30.1 HAKEMLERİN EL İŞARETLERİ

Hakemler, çaldıkları düdüğün nedenini (hatanın nevi veya kabul edilen duraklamanın nedeni) resmi el işaretiyle belirtmelidirler. Yapılmış olan işaretin bir süre havada tutulması ve eğer tek elle işaret ediliyorsa hatayı yapan veya talepte bulunan takımın tarafındaki elin kullanılması gerekir.

30.2 ÇİZGİ HAKEMLERİNİN BAYRAK İŞARETLERİ

Çizgi hakemleri, belirlenen hatanın nevini resmi bayrak işaretiyle belirtmeli ve bu işareti bir süre havada tutmalıdırlar.

FASIL II

TANIMLAR

Alt Boşluk

Altan oyun alanının yüzeyi, yanlardan direkler, üstten filenin alt kısmı ve fileyi direklere bağlayan tel ile sınırlandırılmış olan bir alandır.

Bölgeler

Bölgeler, oyun sahasının (oyun alanı ve serbest bölge) bölümleri olup kural kitabında özel durumlar için (veya belirli kısıtlamalar için) tanımları yapılmıştır. Ön bölge, servis bölgesi, oyuncu değişim bölgesi, serbest bölge, arka bölge, libero değişim bölgesi bu kapsamdadır.

Faul

Kurallara aykırı olan oyun hatalarıdır. Oyun hareketi dışında yapılan kural hatalarıdır.

FIVB Kararlarına Bağlı Şartlar

Bu ifade; tesis ve malzeme özellikleri ile standartlarda yapılan düzenlemelere rağmen "FIVB, oyunu geliştirmek ve yeni şartları test etmek için özel ayarlamalar yapabilir" anlamına gelmektedir.

FIVB Standartları

Malzemelerin üretiminde FIVB tarafından sınırlandırılan teknik özellikler ve limitlerdir.

Geçiş Boşluğu

Geçiş boşluğu;

- Altan file üst kenarındaki yatay bant ile,
- Yanlardan antenler ve antenlerin uzantıları ile,
- Üstten tavanla

sınırlandırılmıştır. Top, rakip alana geçiş boşluğu içinden geçerek gitmelidir.

Geçiş Boşluğu Dışı

File dikey düzleminin, alt boşluk ile geçiş boşluğu dışındaki kısmıdır.

Ralli Sayı Sistemi

Ralli kazananın bir sayı aldığı skor sistemidir.

Libero Değişimi

Oyun alanındaki bir oyuncunun oyun alanını terk etmesi ve yerine liberonun girmesidir. Bu, iki liberonun arasındaki değişiklik için de geçerlidir. Libero ile değişen oyuncu, iki liberodan biriyle tekrar değişebilir. İki değişiklik arasında tamamlanmış bir ralli olması gerekir.

Müsabaka Kontrol Bölgesi

Müsabaka kontrol bölgesi, oyun alanı ve serbest bölge etrafını çevreleyen bir koridor olup dış bariyerler veya sınır panolarına kadar olan bütün alanları kapsar.

Oyuncu Değişikliği

Oyun alanındaki oyuncunun oyun alanını terk etmesi ve başka bir oyuncunun (libero hariç) oyun alanındaki yerini almasıdır.

Oyuncu Değiştirme Bölgesi

Serbest bölgenin içinde, oyuncu değişikliklerinin yapıldığı alandır.

Oyunu Etkileme

Rakip takıma karşı avantaj yaratacak veya rakibin topla oynamasını engelleyecek hareketlerdir.

Protokol

Özel Müsabaka El Kitabında açıklanan; kura atışı, ısınma devresi, takımların ve hakemlerin tanıtılması dahil olmak üzere maçın başlamasından önceki olaylar dizisidir.

Sahalar

Bunlar serbest bölgenin dışındaki alanlar olup kuralarla tanımlanmış özel fonksiyona sahiptirler. Isınma sahası ve ceza sahası bu grup içerisindedirler.

Set Arası

Set aralarındaki süredir. 5. sette (netice setinde) oyun alanlarının değişiminde herhangi bir ara verilmez.

Takımın Birinci Vuruşu

Oyun hareketinin, takımın birinci vuruşu olarak değerlendirilmesi için dört durum vardır:

- Rakip takımın servisinden gelen topla oynamak
- Rakip takımın hücum vuruşundan gelen topla oynamak
- Kendi takımının bloğundan seken topla oynamak
- Rakip takımın bloğundan seken topla oynamak

Top Sektirme

Dripling, topu sektirmek demektir (genellikle topu havaya atmaya veya servis atmaya hazırlanırken). Topun bir elden bir ele taşınması diğer hazırlık hareketlerinin içindedir.

Top Toplayıcılar ve Hızlı Siliciler

Top toplayıcılar, ralli aralarında topu servisçiye vererek oyunun kesintisiz akışını sağlayan görevlilerdir.

Yer siliciler, zeminin kuru ve temiz kalmasını sağlayan görevlilerdir. Gerekirse her ralliden sonra zemini küçük havlularla silerek görevlerini yerine getirirler.

Yabancı Cisim

Oyun alanının dışında veya serbest oyun boşluğuna yakın, topun gidiş yolunu etkileyecek cisim veya kişilerdir. Örnek: Salon lambaları, hakem sehpası, TV malzemeleri, yazı masası ve direkler. Antenler, filenin bir parçası olduğu için yabancı cisim olarak kabul edilmezler.

Yeniden Belirleme

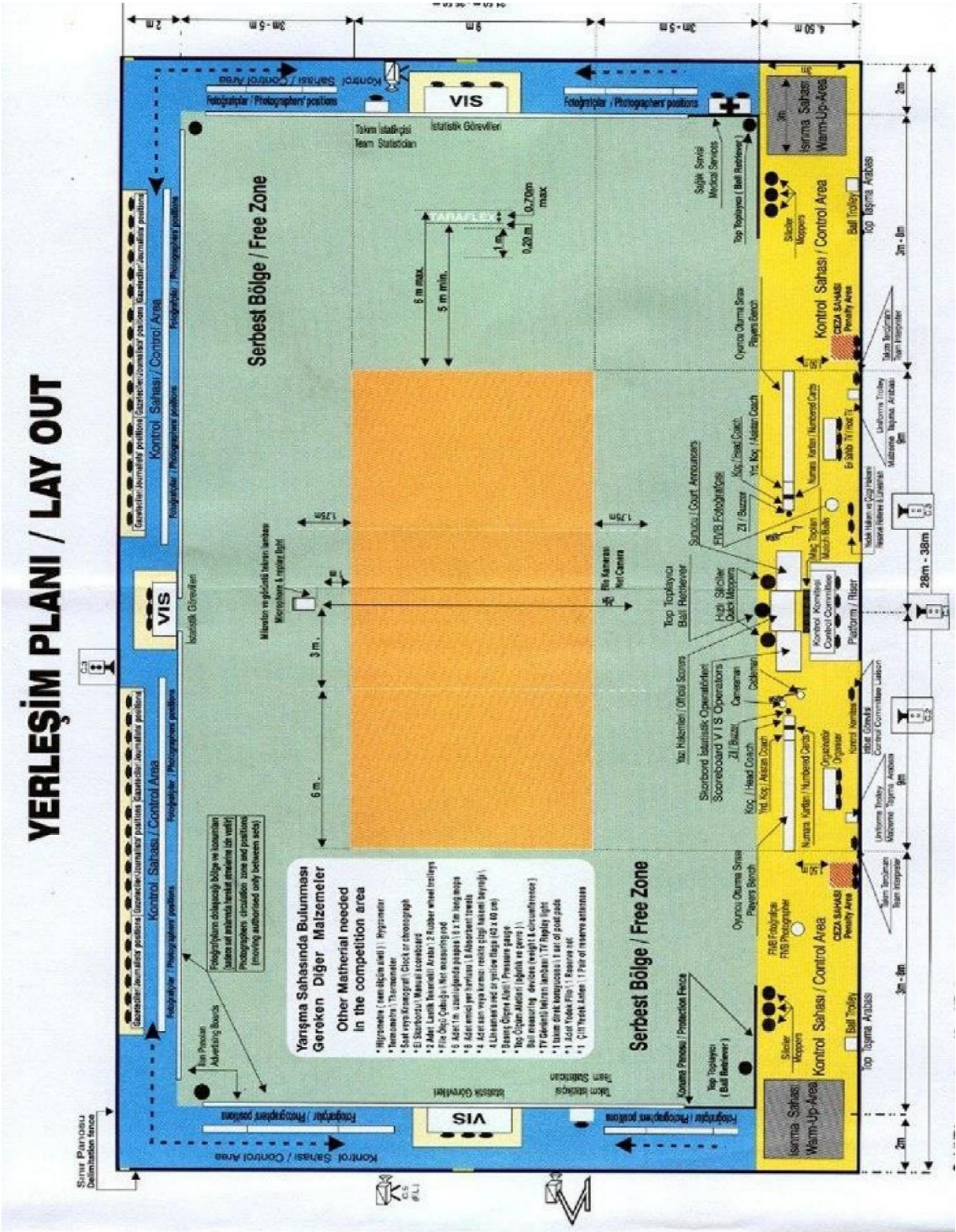
Takım tarafından oyuna devam edemeyeceği ilan edilen liberonun görevlerini (değiştirdiği oyuncu hariç) oyun alanında olmayan başka bir oyuncunun devralması demektir.

SPORTMENLİK DIŞI DAVRANIŞ HATALARI DEĞERLENDİRME TABLOSU

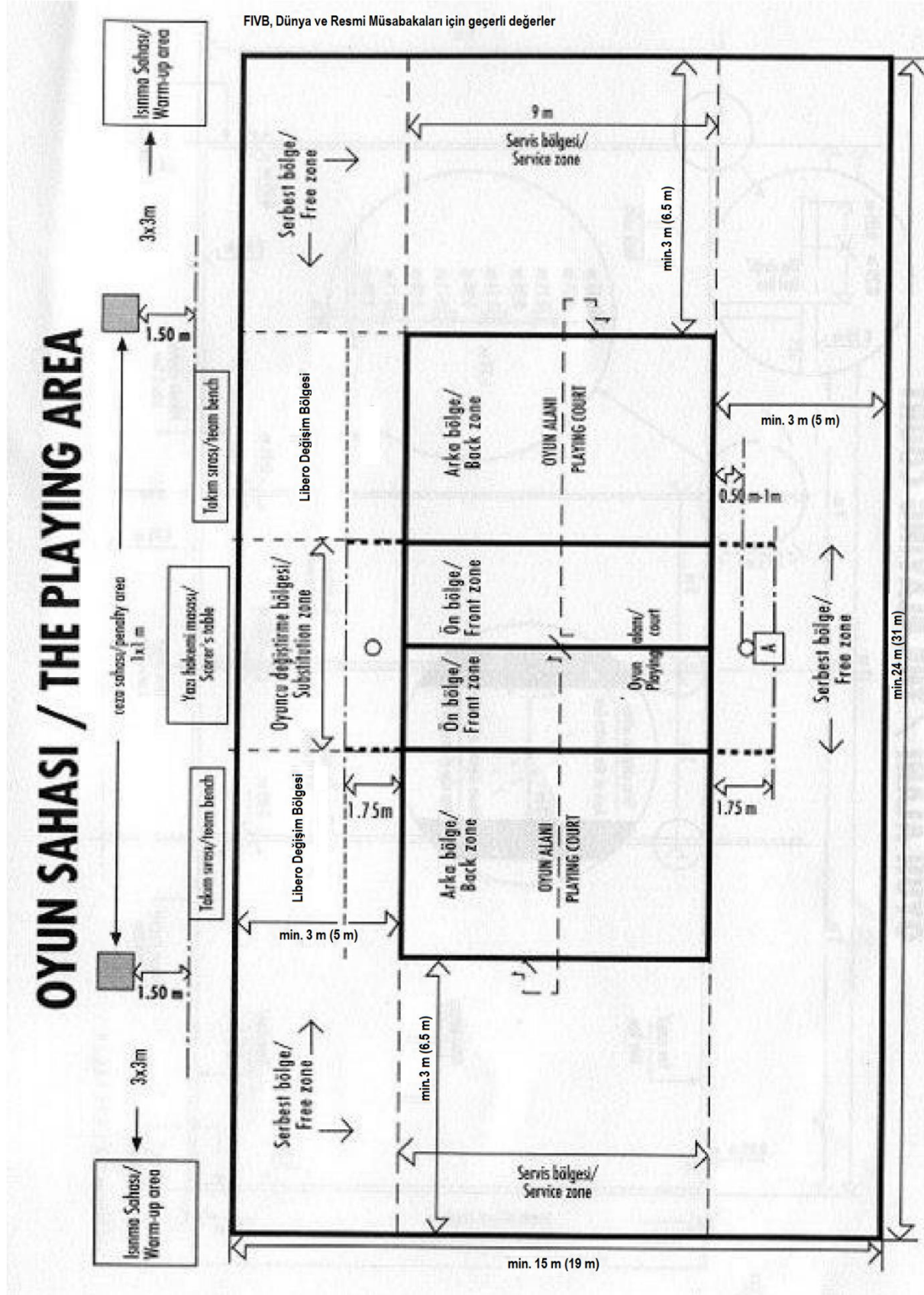
HATALI DAVRANIŞ TÜRLEĞİ	HATALI DAVRANIŞ TEKRAR SAYISI (Bir Takım için)	HATAYI YAPAN TAKIM MENSUBU	OYUNCU VE TAKIMA UYGULANACAK CEZA	OYUNCUYA GÖSTERİLECEK KARTLAR	YAPTIRIM UYGULAMA SONUCU
KÜÇÜK HATALI DAVRANIŞ	1. AŞama	Takımın herhangi bir üyesi	Yaptırım olarak düşünülmez	Yok	Önlem amaçlıdır
	2. AŞama			Sarı Kart	
	Herhangi bir zamanda tekrarı		İhtar	Bir alt maddedeki uygulama geçerlidir	Bir alt maddedeki durum geçerlidir
KABA DAVRANIŞ	Birinci	Takımın herhangi bir üyesi	İhtar	Kırmızı Kart tek elde gösterilir	Rakip, servis atma hakkı ile birlikte 1 (bir) sayı kazanır
	İkinci	Takımın aynı üyesi	Oyundan çıkarma	Kırmızı Kart ve Sarı Kart tek elde ve birlikte gösterilir	Takım mensubu, takım soyunma odasına gider ve setin geri kalanında orada bulunur
	Üçüncü	Takımın aynı üyesi	Diskalifiye	Kırmızı Kart ve Sarı Kart iki ayrı elde tutularak aynı anda gösterilir	Takım mensubu, takım soyunma odasına gider ve maçın geri kalanında orada bulunur
SALGIRGAN DAVRANIŞ	Birinci	Takımın herhangi bir üyesi	Oyundan çıkarma	Kırmızı Kart ve Sarı Kart tek elde ve birlikte gösterilir	Takım mensubu, takım soyunma odasına gider ve setin sonuna kadar orada bulunur
	İkinci	Takımın aynı üyesi	Diskalifiye	Kırmızı Kart ve Sarı Kart iki ayrı elde tutularak aynı anda gösterilir	Takım mensubu, takım soyunma odasına gider ve maçın geri kalanında orada bulunur
FİLİ TECAVÜZ	Birinci	Takımın herhangi bir üyesi	Diskalifiye	Kırmızı Kart ve Sarı Kartlar iki ayrı elde tutularak aynı anda gösterilir	Takım mensubu, takım soyunma odasına gider ve maçın geri kalanında orada bulunur

OYUN GECİKTİRME HATALARI CEZA TABLOSU

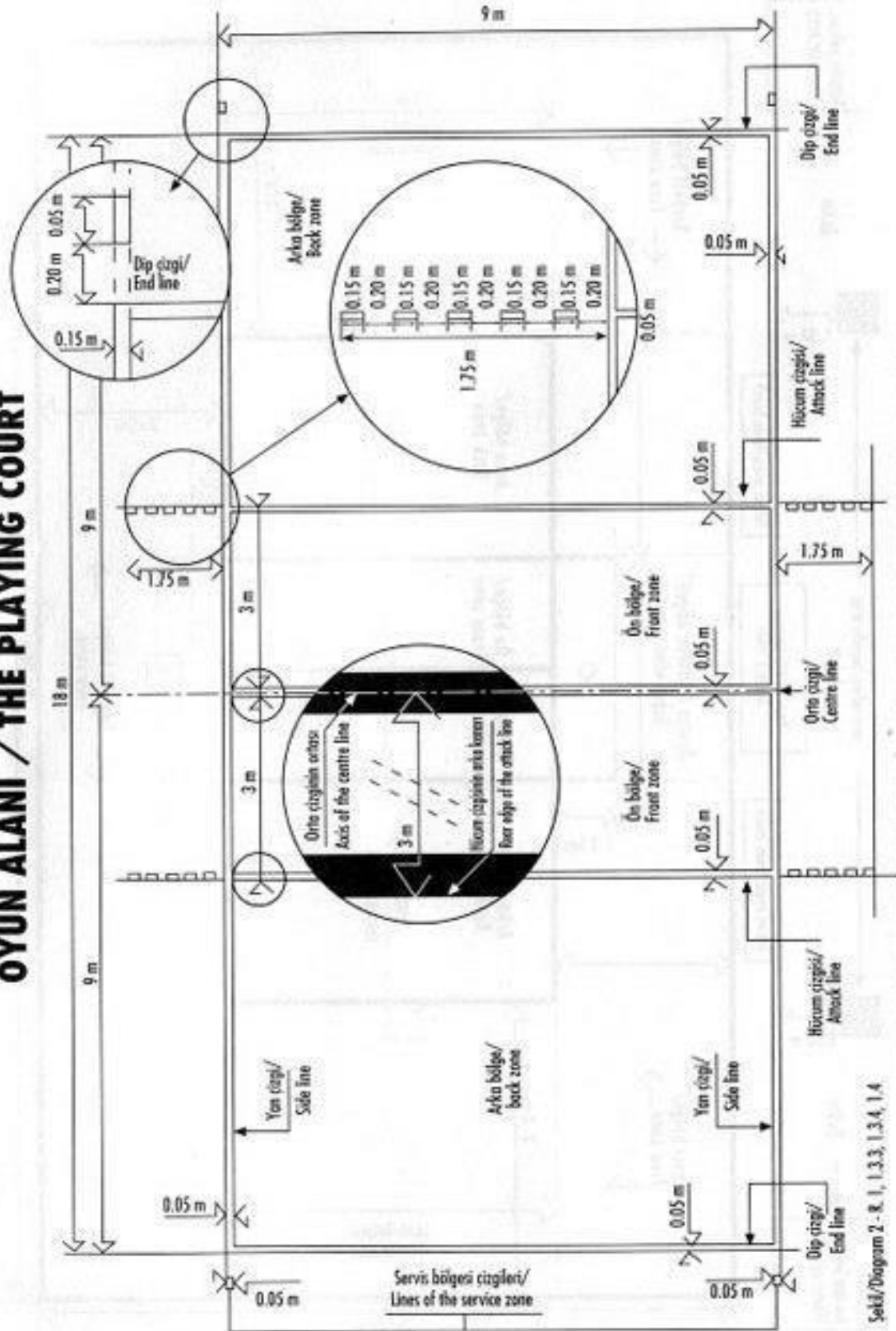
GECİKTİRME TURLERİ	GECİKTİRME HATASI TEKRAR SAYISI (Bir Takım İçin)	HATAYI YAPAN TAKIM / MENSUP	TAKIMA UYGULANACAK CEZA	TAKIMA GÖSTERİLECEK KARTLAR	GECİKTİRME YAPTIRIMI UYGULAMA SONUCU
BİR TAKIM MENSUBUNUN NEDEN OLDUĞU HERHANGİ BİR GECİKTİRME	Birinci	Takımın herhangi bir üyesi	Geciktirme uyarısı	25 no.lu el işareti ile Sarı Kart bileği gösterir	Uyarıdır, başka ceza verilmez
	İkinci (ve sonrakiler)	Takımın herhangi bir üyesi	Geciktirme ihtar	25 no.lu el işareti ile Kırmızı Kart bileği gösterir	Rakip, servis atma hakkı ile birlikte 1 (bir) sayı kazanır



FIVB, Dünya ve Resmi Müsabakaları için geçerli değerler

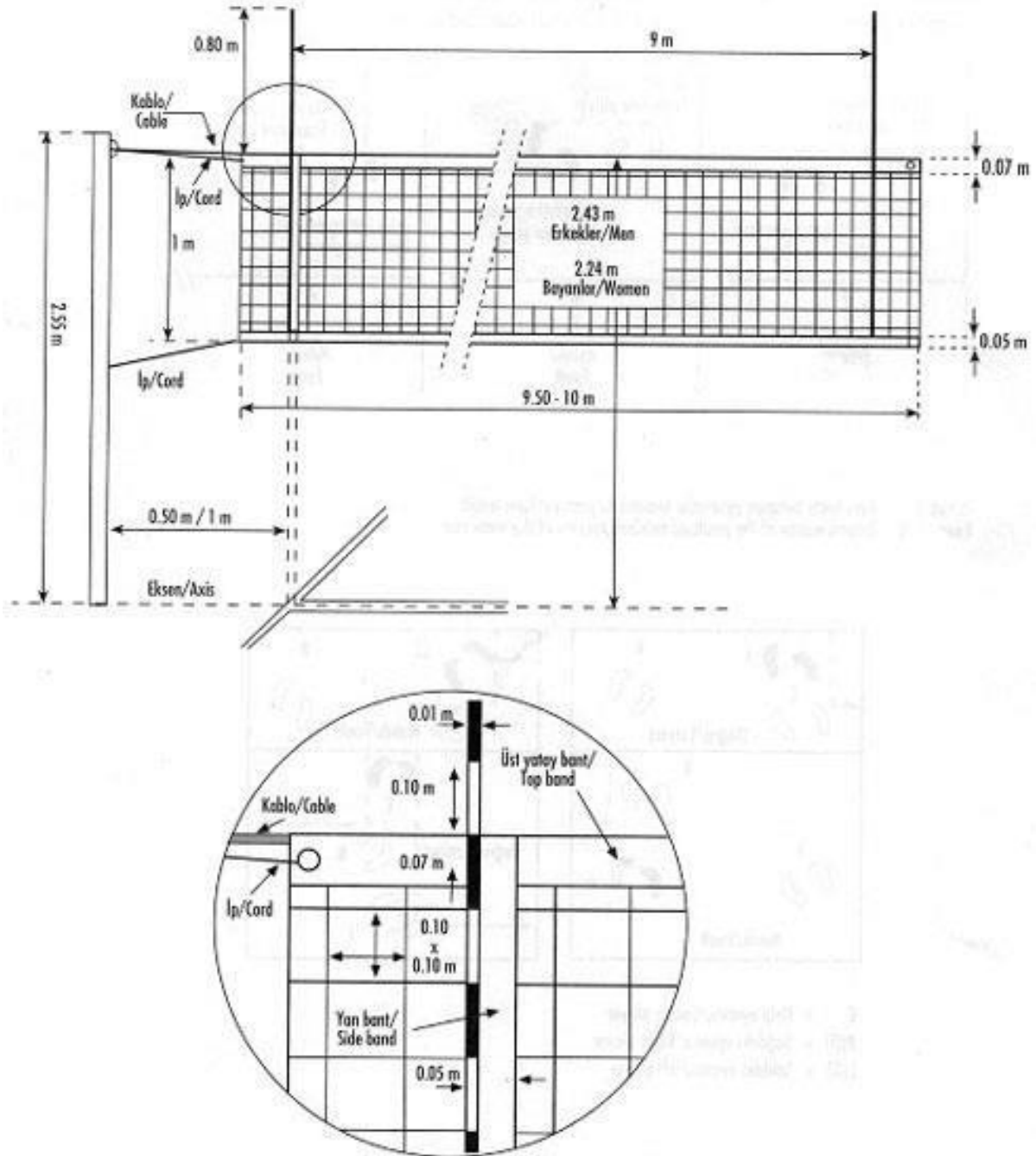


OYUN ALANI / THE PLAYING COURT



Sekil/Şekil: 2 - R. 1, 1.3.3, 1.3.4, 1.4

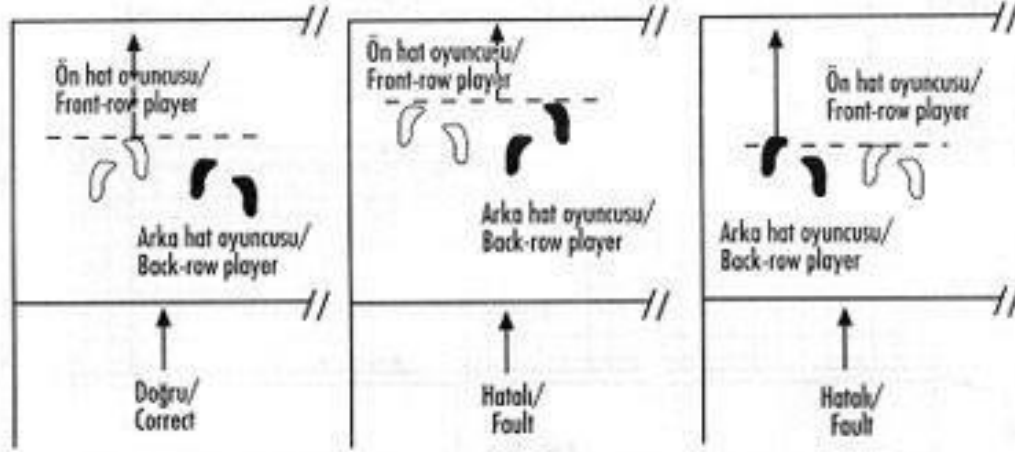
FİLENİN YAPISI / DESIGN OF THE NET



OYUNCULARIN POZİSYONLARI / POSITION OF PLAYERS

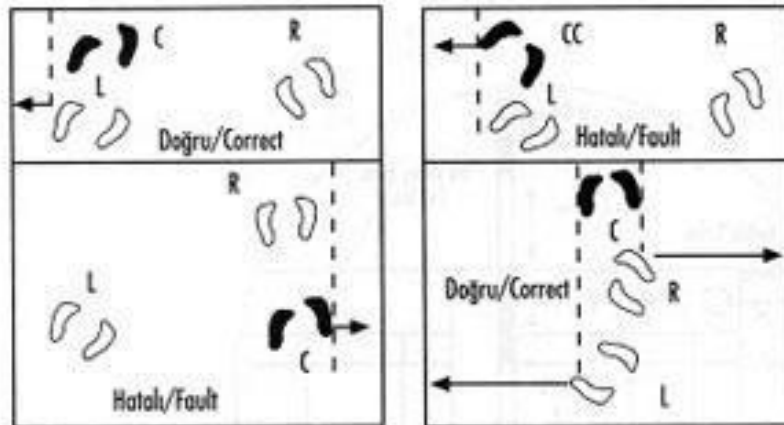
Örnek A : Ön hat oyuncusunun ilgili olduğu geri hat oyuncusu ile arasındaki pozisyonların tesbiti

Example A : Determination of the positions between a front-row player and the corresponding back-row player



Örnek B : Aynı hatta bulunan oyuncular arasındaki pozisyonların tesbiti

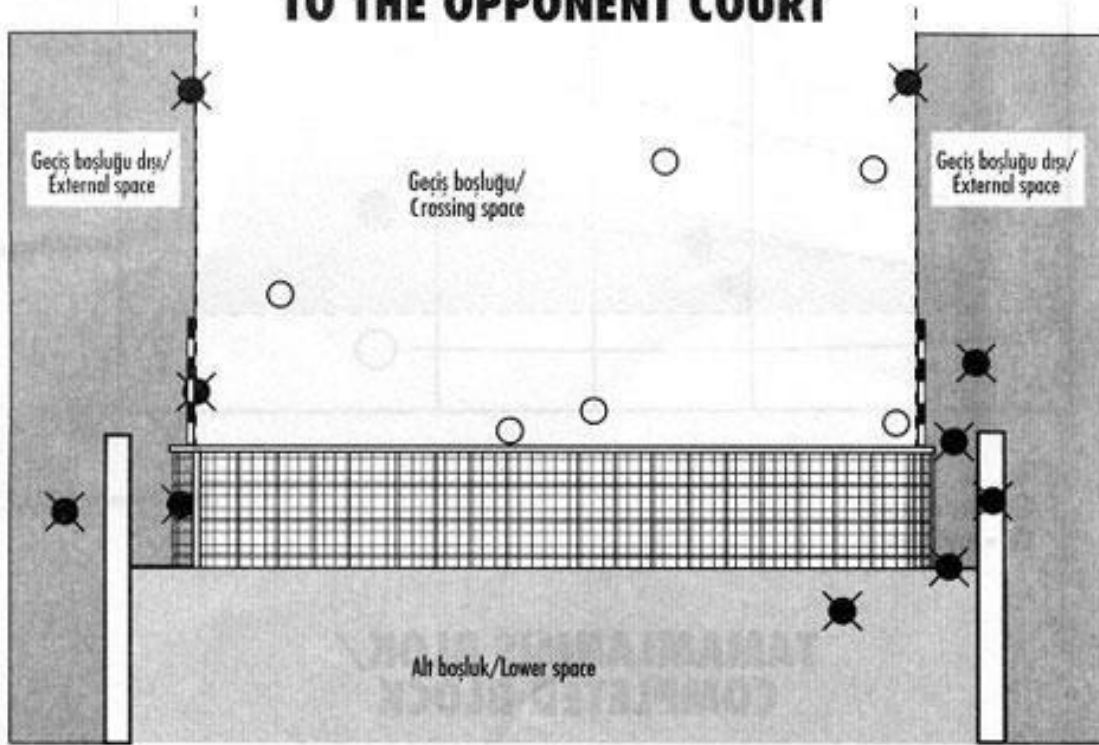
Example B : Determination of the positions between players of the same row





- C = Orta oyuncu/Center player
R(D) = Sağdaki oyuncu/Right player
L(G) = Soldaki oyuncu/left player

Şekil/Diagram 4 - R. 7.4, 7.4.3, 7.5

FİLE DİKEY DÜZLEMİNDEN RAKİBİN OYUN ALANINA GEÇEN TOP BALL CROSSING THE VERTICAL PLANE OF THE NET TO THE OPPONENT COURT

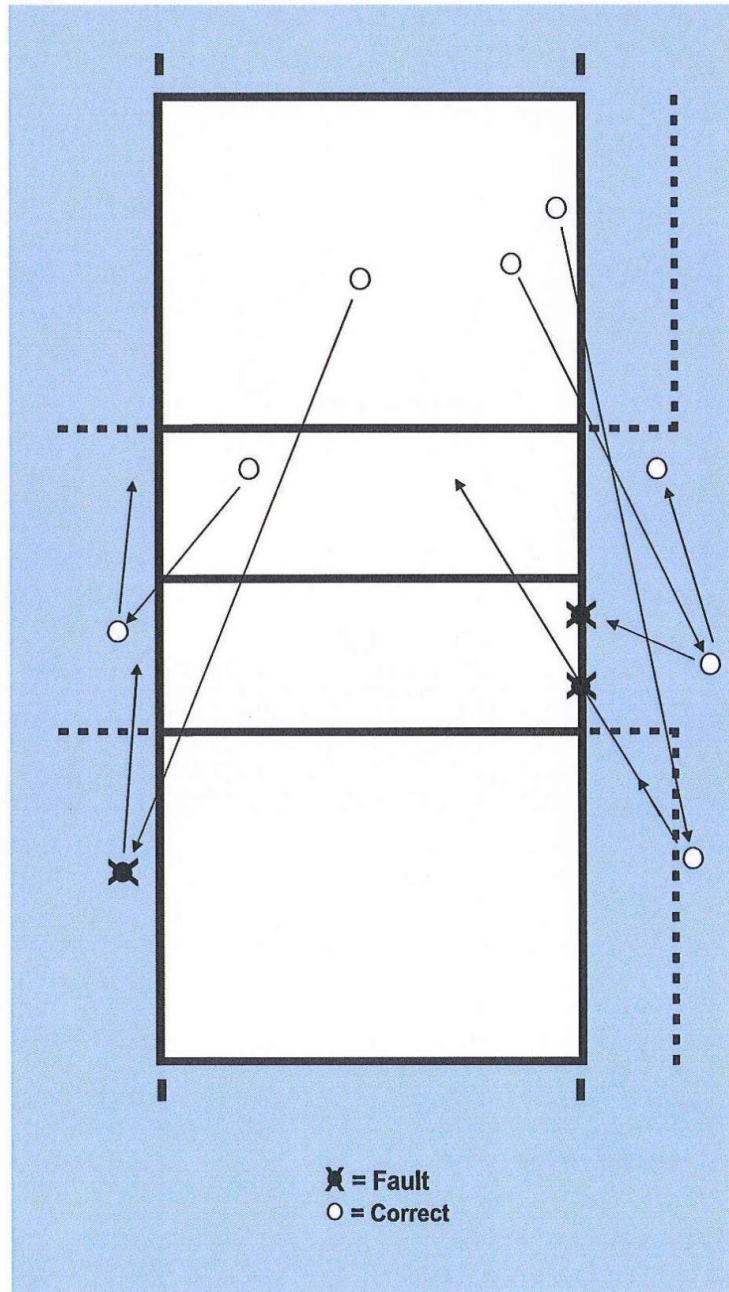


-  = Hatalı geçiş/Fault
-  = Doğru geçiş/Correct crossing

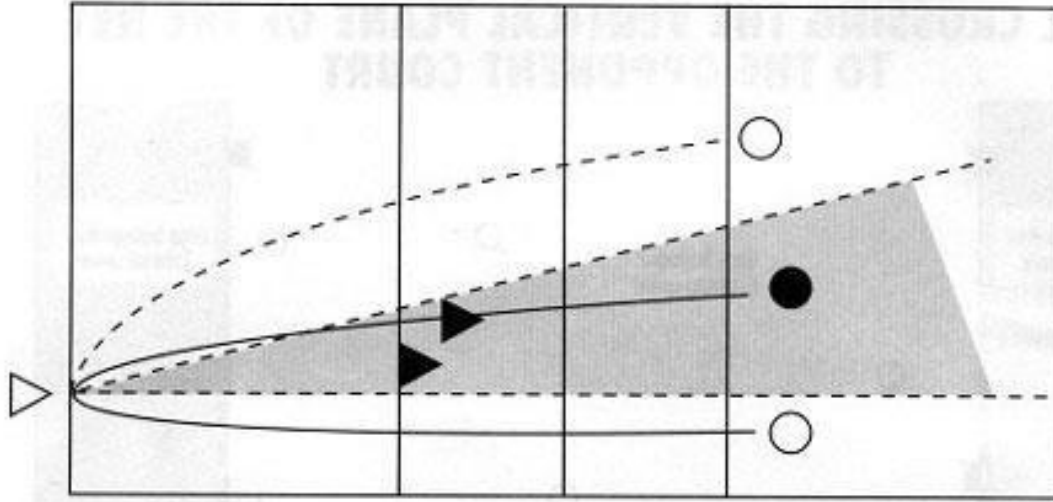
Şekil/Diagram 5 - R 2.4, 9.4.3, 9.4.4, 9.4.5, 11.1.1

DIAGRAM 5b: BALL CROSSING THE VERTICAL PLANE OF THE NET TO THE OPPONENT FREE ZONE

Relevant Rules: 10.1.2, 10.1.2.2, 24.3.2.7



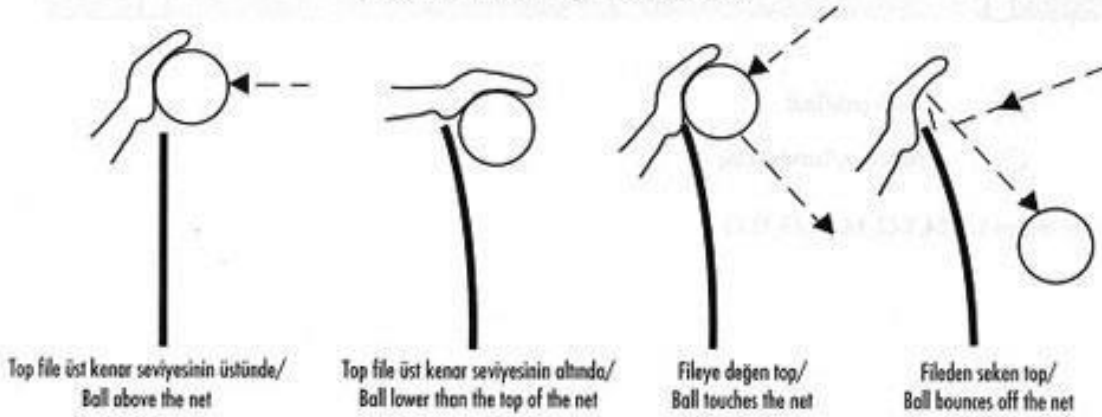
GRUP PERDELEMESİ/ COLLECTIVE SCREEN



- = Doğru/Correct
- = Hatalı/Fault

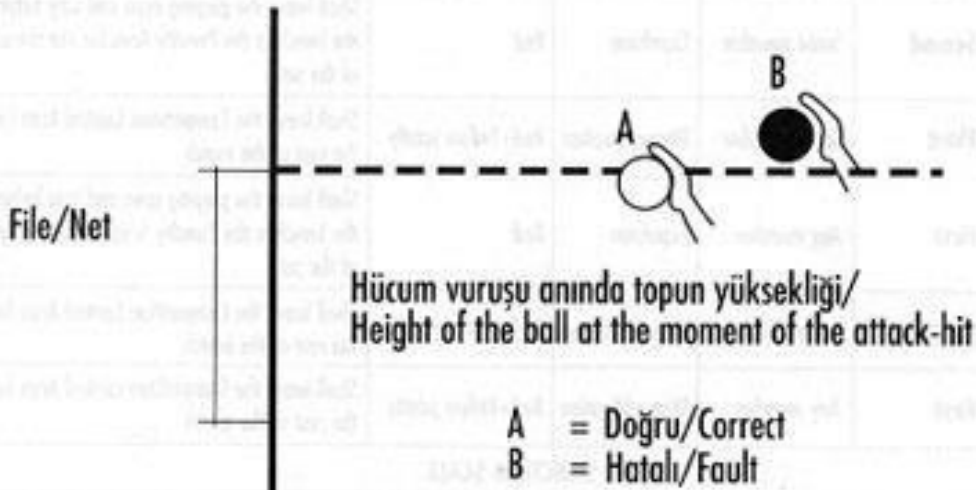
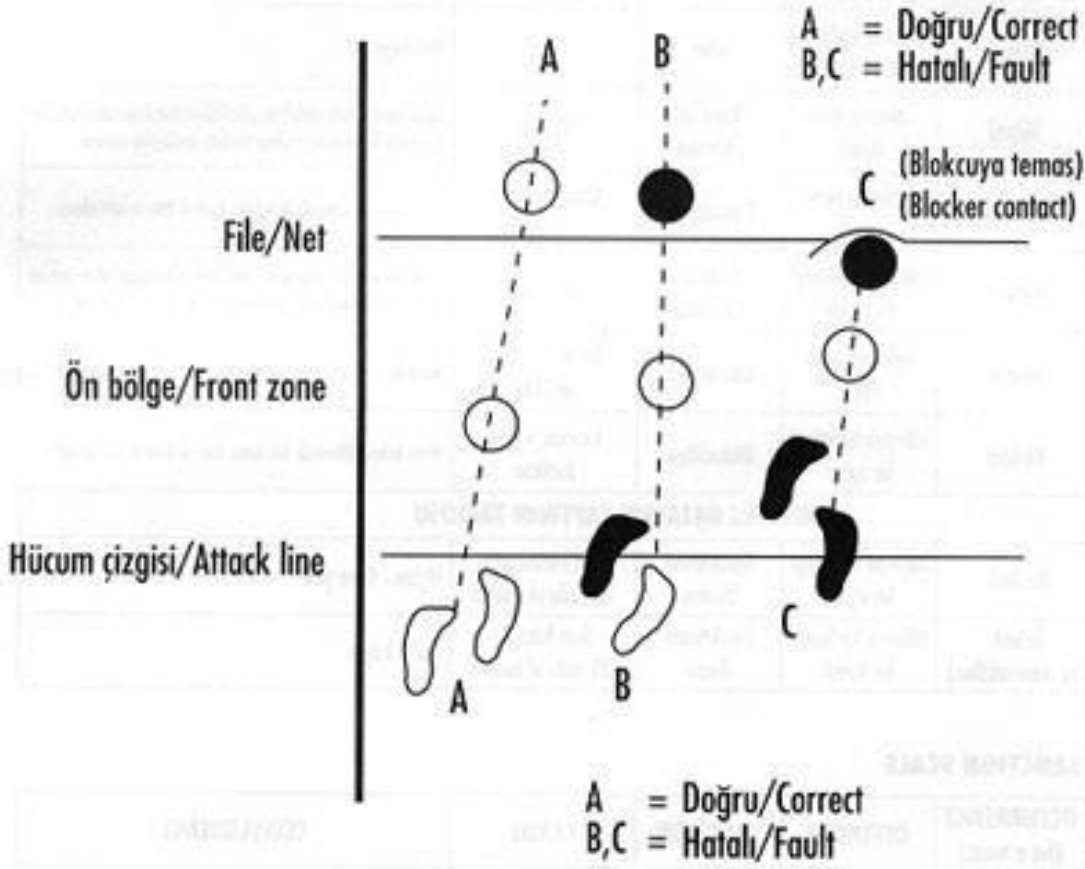
Şekil/Diagram 6 - R. 13.5.2

TAMAMLANMIŞ BLOK/ COMPLETED BLOCK



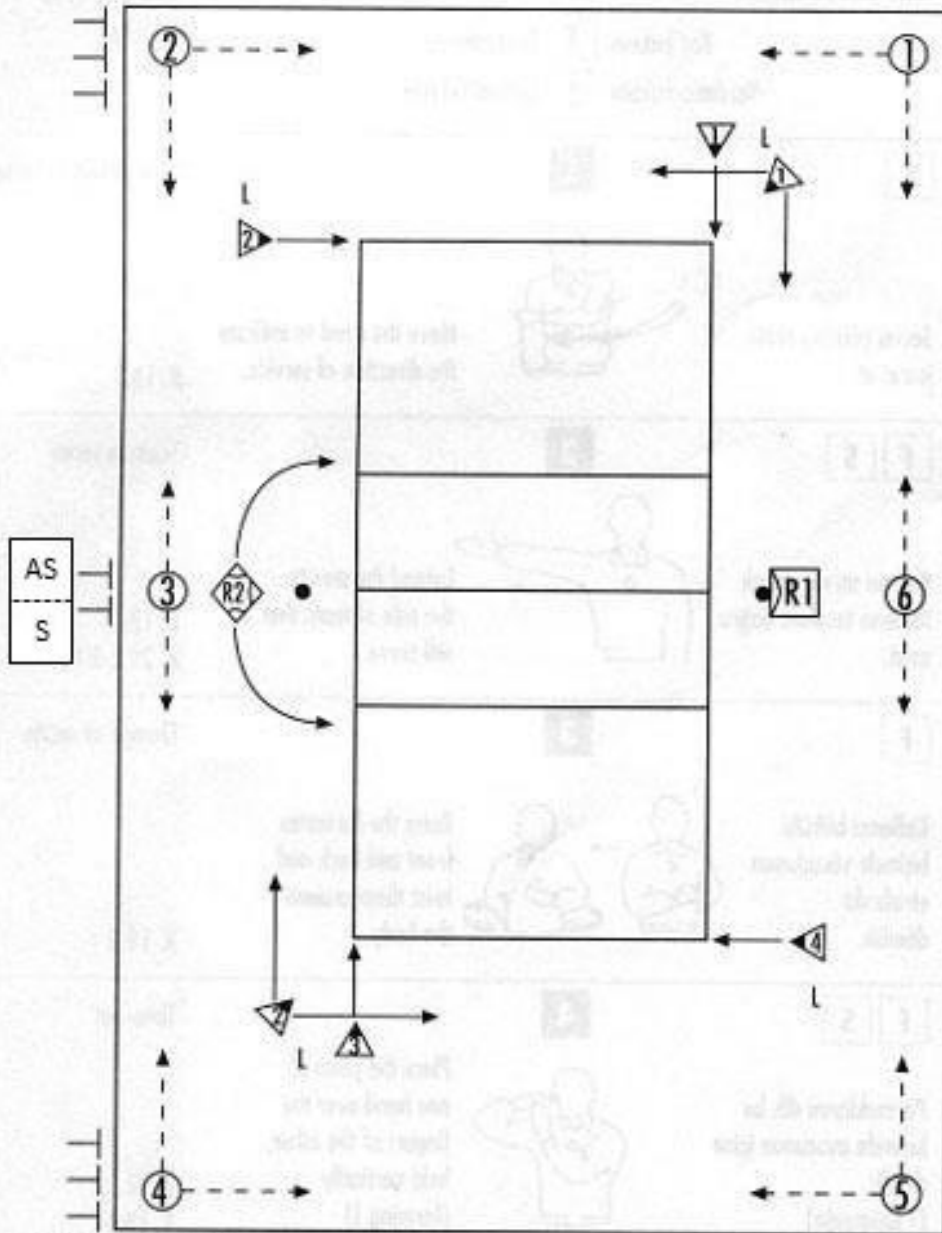
Şekil/Diagram 7 R. 15.1.3

GERİ HAT OYUNCUSUNUN HÜCUMU/ BACK ROW PLAYER'S ATTACK



Şekil/Diagram 8 - R. 14.2.2, 14.2.3

HAKEM GRUBU VE YARDIMCILARININ DURUŞ YERLERİ/ LOCATION OF THE REFEREEING CORPS AND THEIR ASSISTANTS



- R1 = Başhakem/First Referee
- ◆ R2 = Yardımcı hakem/Second Referee
- 5 = Yazı hakemi/Scorer
- AS = Skor hakemi/Assistant Scorer
- ▶ = Çizgi hakemi/Linesjudges (no./numbers 1-4 ve/or 1-2)
- ④ = Top toplayıcılar/Ball Retrievers (no./numbers 1-6)
- = Yer siliciler/Floor Moppers

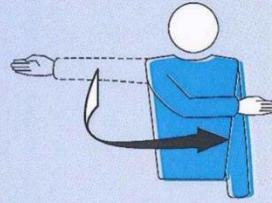
Şekil/Diagram 10-R 3.3, 24.1, 25.1, 26.1, 27.1

DIAGRAM 11: REFEREES' OFFICIAL HAND SIGNALS

1 AUTHORISATION TO SERVE

Relevant Rules: 12.3, 22.2.1.1

Move the hand to indicate direction of service

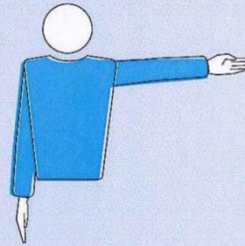


F

2 TEAM TO SERVE

Relevant Rules: 22.2.3.1, 22.2.3.2, 22.2.3.4

Extend the arm to the side of team that will serve

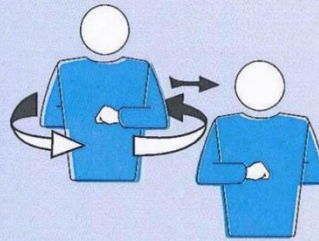


F S

3 CHANGE OF COURTS

Relevant Rule: 18.2

Raise the forearms front and back and twist them around the body

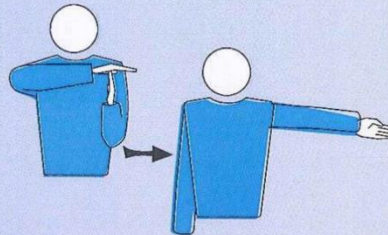


F

4 TIME-OUT

Relevant Rule: 15.4.1

Place the palm of one hand over the fingers of the other, held vertically (forming a T) and then indicate the requesting team



F S

5 SUBSTITUTION

Relevant Rules: 15.5.1, 15.5.2, 15.8

Circular motion of the forearms around each other



F S

6a MISCONDUCT WARNING

Relevant Rule: 21.1, 21.6

Show a yellow card for warning



F

6b MISCONDUCT PENALTY

Relevant Rules: 21.3.1, 21.6, 23.3.2.2

Show a red card for penalty



F

7 EXPULSION

Relevant Rules: 21.3.2, 21.6, 23.3.2.2

Show both cards jointly for expulsion

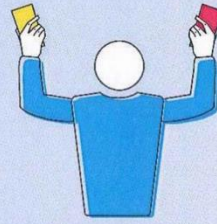


F

8 DISQUALIFICATION

Relevant Rules: 21.3.3, 21.6, 23.3.2.2

Show red and yellow cards separately for disqualification



F

9 END OF SET (OR MATCH)

Relevant Rules: 6.2, 6.3

Cross the forearms in front of the chest, hands open



F S

10 BALL NOT TOSSED OR RELEASED AT THE SERVICE HIT

Relevant Rule: 12.4.1

Lift the extended arm, the palm of the hand facing upwards

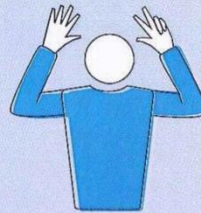


F

11 DELAY IN SERVICE

Relevant Rule: 12.4.4

Raise eight fingers, spread open

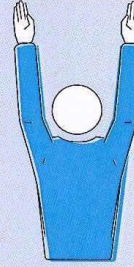


F

12 BLOCKING FAULT OR SCREENING

Relevant Rules: 12.5, 12.6.2.3, 14.6.3, 19.3.1.3, 23.3.2.3a, g, 24.3.2.4

Raise both arms vertically, palms forward

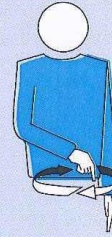


F S

13 POSITIONAL OR ROTATIONAL FAULT

Relevant Rules: 7.5, 7.7, 23.3.2.3a, 24.3.2.2

Make a circular motion with the forefinger

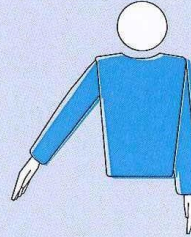


F S

14 BALL "IN"

Relevant Rule: 8.3

Point the arm and fingers toward the floor

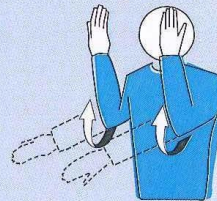


F S

15 BALL "OUT"

Relevant Rules: 8.4.1, 8.4.2, 8.4.3, 8.4.4, 24.3.2.5, 24.3.2.7

Raise the forearms vertically, hands open, palms towards the body



F S

16 CATCH

Relevant Rules: 9.2.2, 9.3.3, 23.3.2.3b

Slowly lift the forearm, palm of the hand facing upwards



F

17 DOUBLE CONTACT

Relevant Rules: 9.3.4, 23.3.2.3b

Raise two fingers, spread open

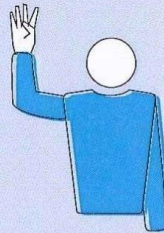


F

18 FOUR HITS

Relevant Rules: 9.3.1, 23.3.2.3b

Raise four fingers, spread open

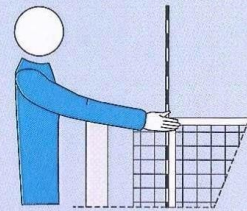


F S

19 NET TOUCHED BY PLAYER – SERVED BALL TOUCHES THE NET BETWEEN THE ANTENNAE AND DOES NOT PASS THE VERTICAL PLANE OF THE NET

Relevant Rules: 11.4.4, 12.6.2.1

Indicate the relevant side of the net with the corresponding hand



F S

24 BALL TOUCHED

Relevant Rules: 23.3.2.3b, 24.2.2

Brush with the palm of one hand the fingers of the other, held vertically



F S

25 DELAY WARNING/DELAY PENALTY

Relevant Rules: 15.11.3, 16.2.2, 16.2.3, 23.3.2.2

Cover the wrist with a yellow card (warning) and with a red card (penalty)

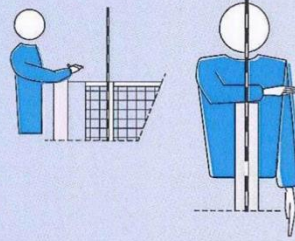


F

20 REACHING BEYOND THE NET

Relevant Rules: 11.4.1, 13.3.1, 14.3, 14.6.1, 23.3.2.3c

Place a hand above the net, palm facing downwards



F

21 ATTACK HIT FAULT

Relevant Rules:

- by a back-row player, by a libero or on the opponent's service: 13.3.3, 13.3.4, 13.3.5, 23.3.2.3d, e, 24.3.2.4
- on an overhand finger pass by the libero in his/her front zone or its extension: 13.3.6

Make a downward motion with the forearm, hand open



F S

22 PENETRATION INTO THE OPPONENT COURT
BALL CROSSING THE LOWER SPACE OR
THE SERVER TOUCHES THE COURT (END LINE) OR
THE PLAYER STEPS OUTSIDE HIS/HER COURT AT THE MOMENT OF THE SERVICE HIT

Relevant Rules: 8.4.5, 11.2.2, 12.4.3, 23.3.2.3a, f, 24.3.2.1

Point to the center line or to the relevant line



F S

23 DOUBLE FAULT AND REPLAY

Relevant Rules: 6.1.2.2, 17.2, 22.2.3.4

Raise both thumbs vertically



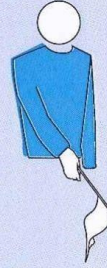
F

DIAGRAM 12: LINE JUDGES' OFFICIAL FLAG SIGNALS

1 BALL "IN"

Relevant Rule: 8.3, 27.2.1.1

Point down with flag

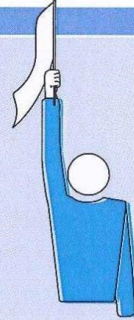


L

2 BALL "OUT"

Relevant Rules: 8.4.1, 27.2.1.1

Raise flag vertically



L

3 BALL TOUCHED

Relevant Rule: 27.2.1.2

Raise flag and touch the top with the palm of the free hand

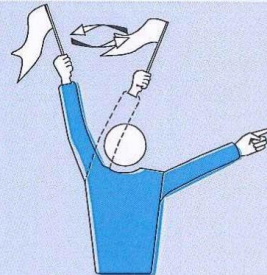


L

4 CROSSING SPACE FAULTS, BALL TOUCHED AN OUTSIDE OBJECT, OR FOOT FAULT BY ANY PLAYER DURING SERVICE

Relevant Rules: 8.4.2, 8.4.3, 8.4.4, 12.4.3, 27.2.1.3, 27.2.1.4, 27.2.1.6, 27.2.1.7

Wave flag over the head and point to the antenna or the respective line



L

5 JUDGEMENT IMPOSSIBLE

Raise and cross both arms and hands in front of the chest



L